
Tweede Kamer, Belastingdienst

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Concept

De vaste commissie voor Financiën heeft op 7 oktober 2026 overleg gevoerd met de heer Eerenberg, staatssecretaris van Financiën, over:

- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 17 maart 2026 inzake voortgang modernisering omzetbelasting (31066, nr. 1534);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 16 april 2026 inzake herbeoordeling privacyorganisatie van de Belastingdienst (32761, nr. 336);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 18 mei 2026 inzake aanvragen in de inkomensheffing met onregelmatigheden (31066, nr. 1537);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 13 mei 2026 inzake reactie op de motie-Van Eijk c.s. over binnen de verdere implementatie van de Wmebv hoge prioriteit geven aan de digitale bezwaarfase (Kamerstuk 36812-80) (36812, nr. 125);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 26 mei 2026 inzake reactie op ATR-advies Onnodige regeldruk door verplicht papieren formulier bij aanmelden werkgever voor de loonheffingen (32140, nr. 308);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 10 juni 2026 inzake brief Autoriteit Persoonsgegevens (AP) over bsn in betalingskenmerken en vorderingsnummers (32761, nr. 340);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 11 juni 2026 inzake digitale autonomie bij de Belastingdienst (31066, nr. 1543);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 8 juni 2026 inzake jaarrapportage Belastingdienst 2025 (31066, nr. 1542);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 29 juni 2026 inzake herijking fiscaal inzagerecht (36812, nr. 131);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 17 juni 2026 inzake rapport Stand van de uitvoering Belastingdienst 2026 (31066, nr. 1546);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 1 september 2026 inzake stand van zaken Belastingdienst (31066, nr. 1553);
- de brief van de staatssecretaris van Financiën d.d. 9 juli 2026 inzake bestuurlijke reactie op AclCT-advies over het programma modernisering kantoorautomatisering uitrol M365 binnen de Belastingdienst (31066, nr. 1550);
- de brief van de minister van Financiën d.d. 16 juni 2026 inzake signaalbrief Doorwerking geschat inkomen bij ambtshalve aanslagen en toezeggingen op het onderzoek Vroegsignalering (31066, nr. 1545).

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Chris Jansen

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Weeber

Voorzitter: Chris Jansen
Griffier: Lips

Aanwezig zijn zeven leden der Kamer, te weten: Al Biyati, Inge van Dijk, Van Eijk, Grinwis, Chris Jansen, Oosterhuis en Stultiens,

en de heer Eerenberg, staatssecretaris van Financiën.

Aanvang 17.02 uur.

De **voorzitter**:

Goedemiddag, dames en heren. Welkom bij de vergadering van de vaste commissie voor Financiën. We hebben vandaag één onderwerp: Belastingdienst. Dat zegt volgens mij meer dan genoeg. Welkom aan de leden, aan mijn linkerzijde. Welkom aan de staatssecretaris en de ambtelijke ondersteuning, aan mijn rechterzijde. We hebben een viertal uur voor deze vergadering, dus wat mij betreft kunnen wij de interrupties voorlopig loslaten. De indicatieve spreektijd is vijf minuten. Ik wil u vriendelijk verzoeken om daarbinnen te blijven. Mocht u daar te ver overheen gaan, kan het zijn dat ik u ga berispen rondom het aantal interrupties. Zo gaan we het beste te werk met elkaar, denk ik.

Wij beginnen netjes aan mijn linkerzijde, met mevrouw Van Dijk, die namens het CDA haar inbreng gaat leveren.

Mevrouw **Inge van Dijk** (CDA):

Dank je wel, voorzitter. Vanmiddag heb ik de eer gehad aanwezig te mogen zijn bij de aftrap van het kersverse handvest voor de rechten van belastingbetalers. Ik wil vandaag graag stilstaan bij de vraag waarom we hierover indertijd een groot punt maakten bij de initiatiefnota, die gelukkig breed omarmd werd door de Kamer. Voor belastingplichtigen ontbreekt een helder overzicht van hun rechten, en van wanneer en hoe zij die kunnen gebruiken. We zijn daarom blij met het handvest, dat wel een overzicht en handelingsperspectief geeft, bijvoorbeeld als het gaat om beslis- en bezwaartermijnen, laagdrempelige informatie en hulp, maatwerk, betalingsregelingen enzovoort. Dan heb ik ook meteen een eerste vraag: wie is eigenlijk de beheerder van het handvest? Ik neem aan dat het een document in progress is.

Voorzitter. Wij worden misschien nog wel het meest hoopvol van de laatste zin van het handvest: komt u er met ons niet uit? Daaronder wordt verwezen naar de Belangenbehartiger Belastingplichtigen en Toeslaggerechtigden. Wat ons betreft mag deze zin veel prominenter in het handvest terugkomen, want dat is waar het voor ons mee begon. Ik doel op een motie die Hülya Kat van D66 en ik in 2021 indienden naar aanleiding van het rapport Ongekend onrecht, omdat bleek dat mensen die er niet uit kwamen met de Belastingdienst, weinig andere mogelijkheden hadden dan een juridische procedure. Maar wij pleitten juist voor een onafhankelijk paar ogen binnen de Belastingdienst dat kan ingrijpen als iemand vastloopt, mee kan kijken in een dossier, met de belastingplichtige tot een oplossing kan komen en structurele problemen rechtstreeks kan signaleren. Juist dat sluit wat mij betreft goed aan bij de ambitie van de

staatssecretaris om rechtsbescherming naar de voorkant te laten verschuiven. Dat is een ambitie die wij erg delen.

Onze ambities gingen echter nog een stukje verder dan hoe de belangenbehartiger nu ingericht is, met name wat betreft eigenstandige doorzettingsmacht, eigenstandige onderzoeksbevoegdheid en een rechtstreekse rapportagelijijn aan de Kamer. Is de staatssecretaris bereid hier nog eens goed naar te kijken, aangezien hij zelf ook signaleert dat toegang tot passende ondersteuning nog niet in alle gevallen vanzelfsprekend is?

Voorzitter. De staatssecretaris zegt in zijn brief ook dat de samenwerking met fiscaal dienstverleners versterkt wordt. Hoe staat het in dat verband met de uitvoering van onze motie om een toevoeging voor sociale rechtshulp van fiscaal adviseurs mogelijk te maken? Ik ben heel blij te constateren dat de staatssecretaris zelf ook ziet dat samenwerking steviger mag en kan.

Voorzitter. Problemen voorkomen is ook bezwaar en beroep voorkomen. We zien een enorme toename tot inmiddels een half miljoen bezwaren. Kort door de bocht zien we daarin twee bakjes terug. Ten eerste is dat onnodig formalistisch bezwaar: iemand wil feitelijk gegevens corrigeren, maar moet daarvoor bezwaar maken. Ten tweede is dat inhoudelijk massaal bezwaar, waarbij de oorzaak vaak in wetgeving ligt. Nu heb ik behoefte aan meer inzicht in die cijfers, ook omdat het duidelijk maakt of we vooral het bezwaarproces of onze wetgeving moeten verbeteren. Kan de staatssecretaris uitsplitsen hoeveel van die half miljoen bezwaren voortkomt uit administratieve correcties, hoeveel uit fouten of individuele geschillen en hoeveel onder massaalbezwaarprocedures vallen?

Voorzitter. ICT is, naast goede mensen, een cruciale factor bij de Belastingdienst. Helaas zien we toch weer dat veel planningen naar achteren geschoven zijn. De staatssecretaris geeft aan dat het nodig is om structureel ruimte te reserveren voor een strategische vernieuwing, om achterstallig onderhoud en grote stuwmeren aan modernisering in de toekomst te voorkomen. De staatssecretaris noemt een percentage van 20%. Wat beschouwt de staatssecretaris eigenlijk als een gezonde structurele verdeling van de IV-capaciteit? Hoeveel capaciteit moet er minimaal beschikbaar blijven voor strategische vernieuwing om te voorkomen dat we over vijf of tien jaar opnieuw met achterstanden zitten? Is dat 22% of is dat, als we heel eerlijk zijn, niet voldoende? Hoe zit het bijvoorbeeld nu in de keten inkomensheffingen? Is daar die ruimte al ingebouwd? In het Overzicht uitvoerbaarheid Belastingdienst zien we namelijk dat er mogelijk ruimte is voor nieuw beleid per 2029, maar daarin staat ook dat aanpassing aan de Wet werkelijk rendement, de doorontwikkeling naar een volledige vermogenswinstbelasting en andere belangrijke wetwijzigingen en procesverbeteringen al beslag leggen op de capaciteit in de jaren erna. Tot welk jaar zitten we dus eigenlijk al vol voor wijzingen in de inkomstenbelasting, inclusief strategische vernieuwing? En wat betekent dat voor het traject van de herziening van het belasting- en toeslagenstelsel, waarvoor de staatssecretaris eind dit jaar een plan presenteert?

Voorzitter. We zien dus best wat uitdagingen. Kunnen we geen list verzinnen? Ik zou de staatssecretaris willen uitdagen om out of the box te kijken naar de manier waarop we de ICT-capaciteit van de Belastingdienst kunnen vergroten. Een groot deel van de capaciteit is nu nodig voor het beheer en de doorontwikkeling van het bestaande complexe ICT-landschap. Maar moeten we alles wat we nodig hebben, zelf blijven

ontwikkelen? Andere Europese belastingdiensten maken bijvoorbeeld ook gebruik van commerciële standaardsoftware en zogenoemde commercial "off the shelf"-oplossingen. Kan de staatssecretaris in kaart brengen welke onderdelen van het ICT-landschap van de Belastingdienst zich lenen voor standaardsoftware of andere externe oplossingen en wat daarbij kansrijk is?

Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. U bent heel netjes binnen tijd gebleven. Dan gaan we naar mevrouw Van Eijk, die gaat spreken namens de VVD.

Mevrouw Van Eijk (VVD):

Dank je wel, voorzitter. Ik wil beginnen met de staatssecretaris te bedanken voor de uitgebreide brieven en het nakomen van de toezegging uit het vorige commissiedebat. Daarmee zijn voor mij veel vragen beantwoord. We hebben enkele weken geleden een debat gevoerd over de datakluis. In de brief van 29 september jongstleden is uiteengezet hoe de vervolgonderzoeken worden ingericht. Dat betekent dat ik mij vandaag in dit debat zal beperken tot enkele onderwerpen en nog wat losse vragen.

Ik begrijp dat binnen de Belastingdienst een traject loopt dat Inventariseren en Prioriteren van Wetgeving heet. Medewerkers in de uitvoering zien vaak als eerste waar wetgeving in de praktijk knelt, onnodig ingewikkeld is of moeilijk uitvoerbaar en handhaafbaar blijkt. Kan de staatssecretaris een toelichting geven op hoe dit proces in zijn werk gaat? Hoe worden signalen uit de uitvoering gewogen en geprioriteerd? Welke resultaten levert dat op?

Als bijlage bij het jaarverslag zit een rapportage over rulings met een internationaal karakter. Nederland scoort hoog op de internationale uitwisseling van informatie over fiscale rulings. Die transparantie is belangrijk. Daar mogen we trots op zijn. Mijn fractie vindt de positie van Nederland als vestigingsland erg belangrijk met het oog op onze economie en ons toekomstig verdienvermogen. In de rapportage wordt verwezen naar signalen van het Aanspreekpunt potentiële buitenlandse investeerders, waaruit zou blijken dat fiscaliteit een minder doorslaggevende rol speelt bij de keuze van bedrijven om zich in Nederland te vestigen. Waarop zijn die signalen gebaseerd? Is een breder of kwantitatief beeld beschikbaar?

Ik lees in diezelfde rapportage ook dat bij de Europese Commissie nog twee staatssteunonderzoeken lopen uit 2017 en 2019. Waar gaan deze onderzoeken over? Welke risico's bestaan er voor Nederlandse bedrijven? En wanneer verwacht het kabinet meer duidelijkheid?

In de stand-van-zakenbrief wordt ingegaan op de zaak van de onregelmatige aangifte. Wanneer fraudeurs misbruik maken van ons belastingstelsel en daarmee gemeenschapsgeld proberen weg te sluizen, moet dat worden aangepakt. De totale omvang et cetera wordt nog onderzocht, maar kan de staatssecretaris een laatste stand van zaken geven?

Meer specifiek heb ik een vraag over de scheiding tussen de Belastingdienst en de Dienst Toeslagen. Begrijp ik het goed dat een blokkade bij de inkomstenbelasting niet automatisch geldt voor een uitbetaling van toeslagen? Als dat zo is, is de

staatssecretaris het dan met mij eens dat dit vanuit fraudebestrijding een kwetsbaarheid oplevert?

Een kleinere en slagvaardige overheid betekent ook minder regels. Er ligt een stevige ambitie om regels te schrappen. Tussen de 97 regels die collega Brekelmans tijdens de APB aan het kabinet heeft overhandigd, staan ook suggesties waar deze staatssecretaris mee aan de slag kan. Het gaat dan bijvoorbeeld om de expatregeling. Zo moeten werkgevers die gebruik willen maken van de expatregeling, diverse administratieve handelingen verrichten. Vaak zijn deze gegevens al bij de Belastingdienst bekend. Dat geldt bijvoorbeeld voor de loongegevens. Dat kan eenvoudiger. Zo moet het formulier voor de expatregeling per post naar de Belastingdienst worden verstuurd. Mijn oproep is: maak het digitaal.

Voorzitter. Mijn laatste punt gaat over de woningmarkt en de rol van institutioneel kapitaal. Op dit moment vindt de EXPO REAL plaats in München, waar een collega van de staatssecretaris, de minister van VRO, met veel partijen gesprekken voert. Dat brengt mij bij de zeer restrictieve toepassing van de pensioenfondsvrijstelling voor buitenlandse pensioenfondsen; die is in meerdere debatten al meerdere keren genoemd. Als gevolg daarvan is veel kapitaal uit Nederland verdwenen. Ik weet dat het kabinet werkt aan modernisering van de voorwaarden voor het beleidsbesluit over de subjectieve vrijstelling. Wanneer wordt dit besluit gepubliceerd? Mijn oproep aan het kabinet is: doe dit alsjeblieft in één keer goed. We moeten terug naar de situatie van 2019 óf we moeten buitenlandse pensioenfondsen naar aard en wezen gelijkstellen met binnenlandse pensioenfondsen. Graag een reactie van de staatssecretaris.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Van Eijk. Ik zie ook voor u geen interrupties, dus dan gaan we naar de heer Stultiens, die gaat spreken namens PRO.

De heer Stultiens (PRO):

Dank u, voorzitter. Ik heb een aantal onderwerpen, te beginnen met onze aangenomen motie over miljonairs die geen belasting betalen. De staatssecretaris vond het onderzoek niet nodig. De Kamer vond dat gelukkig wel, dus de vraag is: hoe gaat hij het uitvoeren en wanneer kunnen we resultaten van deze motie verwachten?

Dan een ander onderwerp. Uit een artikel van Follow the Money over botox zonder btw bleek deze week dat veel cosmetische klinieken vaak geen btw afdragen over cosmetische behandelingen. We weten dat medische ingrepen zijn vrijgesteld, maar ook niet-medisch wordt nu af en toe te makkelijk als "medisch" bestempeld. Volgens Follow the Money worden behandelingen vaak onterecht aangemerkt. De Belastingdienst controleert hier nauwelijks op. Het gaat om veel geld. We praten over ordegroottes van 400 à 500 miljoen euro omzet per jaar. Daarom heb ik de volgende vraag aan de staatssecretaris: hoe controleert de Belastingdienst of btw-vrijstellingen zoals die voor medische behandelingen, correct worden toegepast? Vinden er weleens navorderingen plaats omdat achteraf blijkt dat die onterecht toegepast zijn? Is de staatssecretaris het met ons eens dat het onwenselijk is dat deze vrijstelling voor medische diensten wordt gebruikt voor commerciële bedrijven die niet-medische ingrepen doen en soms zelfs reclame maken met btw-vrijstellingen? Tot slot op dit punt: hoe gaat hij dit voorkomen en hoe kan de Belastingdienst worden geholpen bij het verbeteren van de handhaving?

Een ander onderwerp is de modernisering van de omzetbelasting en de digitale autonomie. In zijn brief van deze week schrijft de staatssecretaris dat de Belastingdienst de Microsoftdiensten on-premises gaat draaien. Eerder, voor de zomer, werd al besloten om de hosting met betrekking tot de omzetbelasting bij de eigen leverancier te houden. Volgens mij zijn dat goede stappen. De vraag is wel in hoeverre de eerdergenoemde risico's voor digitale autonomie nu zijn verdwenen. Klopt het dat de gegevens van de Belastingdienst hiermee niet meer onder de CLOUD Act en de FISA Amendments Act vallen? Is hiermee ook gevolg gegeven aan het advies van het Adviescollege ICT-toetsing? Daarin werd geconcludeerd, geadviseerd of gewaarschuwd — dat moet ik eigenlijk zeggen — dat niet voldaan zou worden aan een geschikte werkomgeving. Kan de staatssecretaris bevestigen dat een geschikte werkomgeving met deze aanpak nu wel in zicht komt? Ziet hij nog overgebleven risico's op het gebied van digitale autonomie?

Dan kom ik op een ander advies van hetzelfde adviescollege, over het programma Modernisering Contact Center, het MCC. Het adviescollege stelt dat er onvoldoende alternatieve oplossingen zijn onderzocht. Hoe kijkt de staatssecretaris naar deze conclusies? Wat gaat hij doen met dit advies?

Voorzitter. Dan het laatste onderwerp: de toekomstbestendigheid van de Belastingdienst. In zijn brief van deze week geeft de staatssecretaris aan dat de moderniseringsopgave nog een aantal jaar gaat duren. Op dit moment gaat meer dan de helft van de ruimte naar modernisering, waardoor wij als Kamer weinig ruimte overhouden voor wetgeving. Dat is een vaak gehoorde klacht, ook bij belastingplannen. Wat is precies het verschil tussen essentiële modernisering en strategische vernieuwing? Heeft de staatssecretaris daar voorbeelden van? We gaan het de komende weken natuurlijk nog veel hebben over box 3 en zeker over de novelle, maar het hoort ook thuis bij de Belastingdienst. Het gaat namelijk gevolgen hebben voor wat er de komende jaren mogelijk is. Kan de staatssecretaris klip-en-klaar aangeven wat de gevolgen zijn van deze nieuwe box 3-wet, zeker wat betreft de route met de novelle, die wij zeer kritisch tegemoet zien? Wat zijn de gevolgen hiervan voor de rest van de Belastingdienst, voor andere wensen, voor de moderniseringsopgave, maar ook voor de kans op vertraging bij andere dossiers die wij belangrijk vinden? We hebben hier deze zomer wat dingen over gelezen in de ambtelijke fiches, maar het is ook belangrijk om van de staatssecretaris zelf in het debat te horen wat de gevolgen zijn. Wat gaat er lijden onder deze keuzes van de gehaaste spoed, die wij onverstandig vinden?

Laat ik het hierbij laten en concluderen dat we nog veel gaan doorpraten over deze risico's. Dit is alleen de Belastingdienst, maar ik zie nog meer rode vlaggen, ook wat betreft handhaafbaarheid, de mensen thuis en de banken. Ik heb nog een vraag, tot slot. Eerder gaf de staatssecretaris aan: 2028 is niet mogelijk; het is een groot risico. Nu lijkt het wel te kunnen. Wat zijn dan de nadelen voor de Belastingdienst? Waaraan gaan we merken dat het opeens niet meer kan?

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank, heer Stultiens. Ik zie een interruptie voor u van de heer Grinwis.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Ja, anders is het zo rustig, dus ik dacht: ik plaats maar even een interruptie. Ik wilde een paar onderwerpen bij elkaar brengen, namelijk de cri de coeur aan het eind van de bijdrage van collega Stultiens over box 3 — daar zullen we de komende weken meer dan ons lief is het woord over voeren — versus het begin van zijn bijdrage, waarin hij een punt maakt over btw-fraude. De vraag was hoe dat wordt gladgestreken, om maar even te blijven bij het product dat de heer Stultiens noemde.

(Hilariteit)

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Mijn grote vraag is dan als volgt. De prioriteiten liggen blijkbaar toch bij het koste wat het kost doordrukken van een nieuw stelsel, terwijl er tegelijkertijd geen opsporingscapaciteit beschikbaar is om dat soort zaken op te lossen. Wat zegt dat? Welke consequentie moeten we daaruit trekken als het gaat om de verhouding tussen nieuwe zaken implementeren en politieke wensen versus het accepteren van een nalevingstekort van heb ik jou daar aan de zakelijke kant?

De heer **Stultiens** (PRO):

Dank voor de vraag en voor deze creatieve, vindingrijke woordspeling. Volgens mij is het belangrijk om te concluderen of te constateren dat er in de Kamer verschillende politieke wensen zijn met betrekking tot box 3 en de route. Daar gaan we nog weken over doorpraten. Ik hoop dat we, als we dit belangrijk vinden — dat vind ik niet, want ik vind de huidige wet goed genoeg — op z'n minst de ondergrens hanteren dat er een uitvoerbare en handhaafbare wet komt, ook voor de mensen thuis en voor de banken. Er zijn een paar rode vlaggen, waar u volgens mij ook naar verwijst. Hoe gaat dit überhaupt te controleren zijn voor de Belastingdienst? Als dat het geval is, waar ik bang voor ben, zou ik zeggen: laat men dan kiezen voor een betere wetgevingsroute. Dat kost misschien wat langer de tijd en dan heb je misschien eerst nog een aantal jaar de huidige wet, die nu voorligt en die ik zelf prima vind, maar laten we op z'n minst met elkaar waarborgen dat er goede wetgeving komt. We hebben te vaak met elkaar geconstateerd, bij de toeslagenaffaire maar ook bij box 3: o, wat slordig; hoe heeft dit kunnen gebeuren? We zijn nu wetgevingsrapporteurs. Laten we op tijd aan de bel trekken en niet over een jaar zeggen: wat hebben we het laten lopen.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Mijn vraag was ook gerelateerd aan het serieuze punt dat collega Stultiens maakte. Ik ga daar zo even op door, maar dan met een minder aansprekend voorbeeld. Hij had het erover dat er btw-fraude wordt gepleegd en dat die eigenlijk geruisloos passeert. Misschien wordt er achteraf door een enkele ambtenaar die nog over is bij de Belastingdienst — dat zijn er niet zo veel — boekenonderzoeken gedaan, maar dat is het dan wel zo'n beetje. Dat laten we dan dus passeren, terwijl er wel heel veel capaciteit wordt gezet op slechts 2%, nog niet eens, van de inkomsten van de overheid. Wat betekent dat dan precies?

De heer **Stultiens** (PRO):

Het betekent voor een deel dat de politiek niet de juiste prioriteiten stelt. Ik zie nu een politieke wens, met name aan de rechterkant, en ook af en toe een beetje bij de heer Grinwis, om te gaan voor deze novelle. Die gaat volgens mij inderdaad leiden tot gevolgen voor de Belastingdienst, waardoor andere dingen niet kunnen; dat vind ik zorgelijk. Dan over het bredere punt, de aanpak van fraude. De heer Grinwis noemt terecht btw-fraude. We hebben ook dividendstrippen en verhuuld vermogen, met

tientallen miljarden in het buitenland, waar eigenlijk te weinig mee gebeurt. Ik denk dat het verstandig zou zijn om hier juist meer capaciteit voor in te zetten. Dat is een goede vraag aan de staatssecretaris: deelt hij die analyse? Zou dat kunnen leiden tot extra opbrengsten? Ik vind het onverteerbaar dat we weten dat de allerrijksten — dan praat je echt over de superrijken wereldwijd — hun vermogen best makkelijk kunnen verstoppen in het buitenland. Daar gebeurt eigenlijk veel te weinig tegen.

De voorzitter:

Dat blijkt voldoende voor de heer Grinwis. Dan mag de heer Grinwis beginnen met zijn eigen bijdrage. Dat gaat hij doen namens de ChristenUnie.

De heer Grinwis (ChristenUnie):

Voorzitter. Ik heb de heer Stultiens alle ruimte geven voor een terecht prikje richting mijn kant. Dat is helemaal goed zo. Alle gekheid op een stokje: ik ga met mijn bijdrage beginnen.

Voorzitter. Ik wil mijn bijdrage beginnen met waardering voor de ambtenaren van de Belastingdienst. In de wirwar aan toeslagen, kortingen, heffingen, uitzonderingen, drempelbedragen, aftrekposten en ga zo maar door, weten zij het nalevingstekort voor particulieren omlaag te krijgen en naar 0,2% te brengen. Dat verdient een compliment. Dat is niet de verdienste die kan worden toegeschreven aan de heldere inrichting van het stelsel, waar wij politici voor verantwoordelijk zijn, maar wel aan het goede werk van de medewerkers van de Belastingdienst. Daarbij heb ik wel de volgende vraag, waar ik net al op hintte: hoe zit het met het nalevingstekort aan de zakelijke kant? Ik ben bang dat dat toch wel stukken hoger ligt. Kan daar iets over gezegd worden?

Voorzitter. De complexiteit blijft een doorn in het oog van eenieder met fiscale affiniteit. De wens en de eensgezindheid om het doolhof van ons belastingstelsel te vereenvoudigen, bestaat al langer. Dat het stelsel niet houdbaar is voor burgers, bedrijven en de uitvoering, werd vorig jaar al gedeeld door de inspectie. Deze coalitie heeft tijdens de formatie helaas weer een gouden kans laten liggen om een fundamentele belastinghervorming en -vereenvoudiging af te spreken. Ik had eigenlijk al eerder geconstateerd — het was natuurlijk niet de eerste formatie waarin dit gebeurde — dat hopen op een big bang tevergeefs is. Daarom heb ik in 2025 tijdens het Verantwoordingsdebat samen met collega's Vijlbrief, Vermeer, Aukje de Vries, Van der Lee, Inge van Dijk en Flach gepleit voor een jaarlijkse tegenhanger — dat zou in het voorjaar zijn — van het Belastingplan, namelijk een vereenvoudigingsplan, een vereenvoudigingswet. Dit voorjaar zou het eerste vereenvoudigingsplan er komen, zo was toegezegd, maar dat is niet gebeurd. Vervolgens zou een eerste versie van de vereenvoudigingswet dit najaar komen, maar intussen zitten we in oktober en heb ik nog niks gezien. Nee, dit is echt wat anders dan de hervormingsagenda van het kabinet. Dit gaat gewoon om het feit dat jaarlijks heel bewust wordt gezocht naar vereenvoudigingen die aan de Kamer worden voorgelegd. Ik heb nu in meerdere debatten en briefings dit punt aangekaart en krijg toch een beetje het gevoel van het kastje naar de muur te worden gestuurd. Ik wil graag de toezegging dat komend voorjaar het eerste vereenvoudigingsplan als tegenhanger van het Belastingplan er echt ligt, het liefst met een aantal wettelijke vereenvoudigingen.

Gelijk maar een paar concrete ideeën. Pas had ik het al met de staatssecretaris over de mogelijke uniformering van de overdrachtsbelasting. Daar kom ik nog wel op terug met een motie in het tweeminutendebat over volkshuisvesting en fiscaliteit. Nu een ander

punt. Successievelijk worden eigenlijk alle ondernemersregelingen met een urencriterium door het kabinet afgeschaft, behalve een restant zelfstandigenaftrek. Dat is komend jaar nog maar een schamele €900, terwijl deze ooit, zeg ik uit mijn hoofd, €7.280 bedroeg, in elk geval meer dan €7.000. Is het bijvoorbeeld een idee om deze samen te voegen met de mkb-winstvrijstelling tot één ondernemerskorting of -vrijstelling? Het is maar even ter inspiratie. Er is zo veel te vereenvoudigen en als we daar gewoon een moment voor kiezen, los van het belastingplanritme, zou dat helpen als tegenhanger, denk ik. Die motie is ook breed aangenomen.

De voorzitter:

Voordat u verdergaat, krijgt u een interruptie van mevrouw Van Eijk.

Mevrouw **Van Eijk** (VVD):

Goed punt dat de heer Grinwis hier aandraagt ten aanzien van vereenvoudiging. Ik heb de brief en ook het Belastingplan op zo'n manier gelezen dat ik eruit heb afgeleid dat ook het afschaffen van fiscale regelingen als een vereenvoudiging wordt gezien. Is de heer Grinwis dat met mij eens? Als je dan kijkt naar het naar het afschaffen van die fiscale regelingen, zie je toch iedere keer weer — we doen daar allemaal aan mee — dat we daar weer op gaan teruggroeien, bijvoorbeeld als het gaat om de aftrek specifieke zorgkosten. Dat is een heel concrete. Die wordt teruggenomen. Ik begrijp ook heel goed waarom. Misschien dat de heer Grinwis daar nog iets over kan zeggen.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Uiteindelijk blijft het een politieke afweging, welke regeling je graag wilt handhaven en welke niet. Ik ga hier niet doen alsof ik heel erg voor afschaffen of vereenvoudigen ben en de rest niet. Nee, integendeel. Ik heb me zelf bijvoorbeeld enorm ingezet, gelukkig met steun van een heel aantal collega's hier, voor behoud van de giftenaftrek, wetend dat de giftenaftrek een ingewikkeld uit te voeren regeling is.

Bij de aftrek specifieke zorgkosten is natuurlijk een ander issue aan de orde — dat weet mevrouw Van Eijk ook — namelijk hoe wij chronisch zieken in Nederland het allerbeste bereiken. Dat is waarschijnlijk niet mogelijk via een regeling bij de gemeente, waar het kabinet nu op studeert. Als dat inderdaad geen goed begaanbare weg blijkt te zijn, moet het dan misschien niet toch via de fiscaliteit? Moet die regeling dan niet behouden blijven en dan op een doelmatigere wijze, met minder tierelantijntjes? Dat zijn wel vragen die door ons moeten worden bekeken, want het is niet zo dat we fiscaal elke weg moeten gaan afsluiten en dan maar moeten hopen dat het via subsidieregelingen of andere regelingen beter gaat, terwijl we eigenlijk weten dat je sommige groepen bijna niet beter kan bereiken dan via de fiscaliteit.

Tegelijkertijd denk ik wel dat het heel goed is — soms kan het door afschaffing en soms door verbetering van een regeling — om een soort jaarlijks moment te hebben waarop we niet worden bedweld door de augustusbesluitvorming of door de cMEV met bepaalde koopkrachtcijfers, om een heel bewust moment in het jaar te hebben waarop we helemaal zijn gefocust op de voorjaars schoonmaak van de rommelzolder die de fiscaliteit is geworden. Dat is een beetje mijn reactie.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik zie geen vervolgvraag. U kunt verdergaan met uw betoog.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Het was wel een terechte vraag natuurlijk.

Voorzitter. De uitvoerbaarheid. De Belastingdienst zit nogal vol met zaken die uitgevoerd moeten worden. Er is een overvraag van 84.000 IV-dagen in '27. Nog geen 80% van de bezwaren wordt op tijd afgehandeld en er wordt geen verbetering verwacht. Van de 306 signalen van burgers is nog niet de helft opgelost. Ondertussen trekt de hersteloperatie van box 3 de komende jaren 600 tot 700 fte per jaar en met de aanstaande vermogenswinstbelasting wordt die druk alleen maar hoger. Het ziekteverzuim is ondertussen 7,4%. Daar schrok ik echt van. Kortom, het piept en het kraakt en de WD-40-olie, om het zo maar te zeggen, ontbreekt. De staatssecretaris belooft in maart dilemma's te laten zien in plaats van alleen "kan wel" of "kan niet". Welk werk valt in 2027 concreet af door de overvraag? Wil hij de Kamer per keten een overzicht geven van wat er wel kan en wat daarvoor moet wijken?

Dan over btw en fraude. Collega Stultiens had het er al over. Het is een gouwe ouwe helaas. We blijven horen dat er te weinig toezicht is op de aangifte van omzetbelasting. Wanneer de omzet die wordt doorgegeven niet te veel afwijkt van gewoon gedrag, is er geen haan die ernaar kraait. Als je bijvoorbeeld €130.000 omzet behaalt en maar een ton doorgeeft, is er niemand die het ziet. Weet de staatssecretaris hoeveel fraude gepleegd wordt met omzetbelasting? Is er wel voldoende aandacht voor hoe deze fraude wordt tegengegaan? In de kern ziet het volgens mij toe op validatie. Precies de discussie die wij met elkaar voeren rondom box 3. De uitvoering zou onmogelijk zijn. U weet dat ik de uitvoerbaarheid cruciaal vind, maar waarom automatiseren we de validatie van de omzetbelasting niet via de bankafschriften? Het is mogelijk om dat versleuteld te doen. In Europa gaan we richting 2030 over naar de FiDA. Kan de staatssecretaris vertellen wat daar de status van is? Is er reden om te verwachten dat fraude onder dit nieuwe systeem beter kan worden tegengegaan?

Voorzitter. Over de Belangenbehartiger zei volgens mij collega ...

De **voorzitter**:

Meneer Grinwis, bent u bijna aan het einde van uw betoog?

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Ja. Collega Inge van Dijk zei iets over de Belangenbehartiger en daar sluit ik me bij aan. Dat is dan ook gelijk maar het slot, want ik ben door mijn spreektijd heen. Dus bij dezen.

De **voorzitter**:

Dat heeft u goed gezien. Dank u wel. We gaan naar de heer Oosterhuis, die gaat spreken namens D66.

De heer **Oosterhuis** (D66):

Dank, voorzitter. De Belastingdienst is een van de fundamenten onder onze samenleving, want zonder een goed functionerende Belastingdienst is er geen geld voor onze scholen, onze zorg of onze veiligheid. Mensen en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid belastingen eerlijk int, dat regels uitvoerbaar zijn en dat je geholpen wordt als je vastloopt. Dat vraagt nogal wat van iedereen die bij de Belastingdienst werkt, zeker als die organisatie, die tegelijkertijd oude ICT moet vervangen, grote hersteloperaties uitvoert en nieuwe wetgeving moet verwerken. Daarom begin ik vandaag met een compliment. Dat doen we hier weleens te weinig. Juist op ICT zien we een aantal belangrijke stappen vooruit. Bij de omzetbelasting is

gekozen voor meer eigen regie. Er is aanvullende datacentercapaciteit geregeld en wordt ook nog gewerkt aan structurele uitbreiding. Daardoor is nu ook het on-premisisalternatief voor Microsoft 365 mogelijk en dat is een verstandige stap. Dit zijn allemaal concrete stappen naar een moderne Belastingdienst, die digitaal weerbaarder en autonoom is en daar ben ik blij mee. Ik las nog wel in de brief die wij maandag kregen dat de stap bij Microsoft 365 gevolgen heeft voor het archiefbeheer en de informatiehuishouding en dat baart wel een beetje zorgen, ook gezien de recente geschiedenis. Kan de staatssecretaris wat concreter vertellen wat hier gebeurt en wat de gevolgen zijn?

Voorzitter. Een ander onderwerp is de rechtsbescherming. De Belangenbehartiger Belastingplichtigen en Toeslaggerechtigden sloeg opnieuw alarm in haar rapport Niemand tussen wal en schip. Praktische fiscale rechtsbescherming staat onder druk en mensen krijgen niet altijd de ondersteuning die zij nodig hebben. Mevrouw Van Dijk begon er ook over. Dat raakt aan iets fundamenteels, want tegenover een machtige overheid moet een burger daadwerkelijk zijn recht kunnen halen. Recent heb ik met Inge van Dijk een motie ingediend die vraagt om laagdrempelige fiscale rechtsbescherming te stimuleren, bijvoorbeeld door vaker mediation toe te passen en terughoudend om te gaan met het instellen van hoger beroep. Ik hoor graag van de staatssecretaris hoe hij van plan is om opvolging te geven aan deze motie. Het rapport van de Belangenbehartiger bevat nog meer aanbevelingen, ook over eerste- en tweedelijns rechtshulp. Welke daarvan neemt de staatssecretaris over en welke niet, en waarom niet? Wanneer krijgt de Kamer een integrale reactie op het rapport? Want een rapport over mensen die tussen wal en schip raken, mag natuurlijk niet zelf tussen wal en schip raken.

In deze categorie heb ik ook een vraag over de reactie op het rapport van de Inspectie belastingen over ambtshalve aanslagen. Wij wachten nog op een wetswijziging die regelt dat mensen die in aanmerking komen voor een belastingteruggave ook een automatische aanslag krijgen. Wanneer komt dat wetsvoorstel?

Mijn volgende vraag gaat over de taakstelling bij de Belastingdienst. De Belastingdienst moet uiteindelijk structureel 280 miljoen euro besparen. Het kabinet heeft daarvoor drie routes op het oog: het inzetten van AI en digitalisering, vereenvoudiging van wetgeving en efficiënter werken. Dat klinkt allemaal aantrekkelijk, maar het blijft ook wel wat vaag. Gaan een chatbot, minder licenties en efficiëntere inkoop nu daadwerkelijk 280 miljoen euro besparing opleveren? Kan de staatssecretaris dit nog wat concretiseren? Wanneer krijgt de Kamer een onderbouwd plan met ook concrete besparingen?

Ik vraag de staatssecretaris ook of er wetgeving nodig is om te vereenvoudigen of om minder te doen om deze besparing mogelijk te maken. Dan hoor ik dat ook graag, want ik vind ook dat wij dan als Kamer de verantwoordelijkheid hebben om die efficiënte overheid mogelijk te maken. Ik schrap liever regels dan dienstverlening.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Ik hoor de heer Oosterhuis terecht zeggen: je kunt wel zo veel willen besparen, maar is er ook een plan; gaat dat niet tot ongewenste gevolgen leiden? Dat is wel een beetje mijn zorg. We hadden het er net al over dat we op een paar fronten zien dat het niet goed gaat, bijvoorbeeld bij de btw: een nalevingstekort aan de zakelijke kant. Schieten we onszelf niet in de voet? Dat is eigenlijk vraag één. Hoe gaat de heer Oosterhuis dat nou wegen, enerzijds een taakstelling en anderzijds dat we maar één Belastingdienst

hebben, dat we geen alternatief hebben?

De heer **Oosterhuis** (D66):

Dat is een terechte vraag van de heer Grinwis. Ik zie die spanning ook. Ik vind dat ook de Belastingdienst zelf de verantwoordelijkheid heeft om verantwoord om te gaan met belastinggeld en zo efficiënt mogelijk te werken. Ik denk ook dat daar mogelijkheden zijn. Ik zie daarom wel graag het concrete plan, want we moeten wel altijd de gevolgen voor de dienstverlening en de belastinginning meewegen in wat er uiteindelijk gebeurt.

De **voorzitter**:

Een vervolgvraag van de heer Grinwis.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Een keuze zou kunnen zijn dat we gewoon meer automatisch gaan valideren. Dat bekent wel dat je privacywetgeving mogelijk in het gedrang komt. Hoe ziet de heer Oosterhuis dat? Je kunt sommige dingen best technisch uitvoeren, zeker met alle mogelijkheden tegenwoordig. Het kan misschien zelfs geanonimiseerd, maar ik weet niet of dat altijd lukt. Voor je het weet, is er dan een autoriteit die haar vinger opsteekt en zegt: deze werkwijze is te privacygevoelig, maar wel efficiënt. Hoe weegt de partij van de privacy dat?

De heer **Oosterhuis** (D66):

Dank voor deze vraag. Dat aspect moeten we zeker altijd meewegen. Ik heb daar ook niet op voorhand een absoluut taboe op. Volgens mij haalde de heer Grinwis hier zojuist het voorbeeld aan van de omzetbelasting en elektronische facturatie. Ik denk dat daar absoluut ook kansen liggen. We moeten van geval tot geval bekijken wat dan precies de gevolgen zijn, maar hier kunnen zeker mogelijkheden liggen om efficiënter te werk te gaan.

De **voorzitter**:

Dank u wel. U kunt verdergaan met uw betoog, meneer Oosterhuis.

De heer **Oosterhuis** (D66):

Voorzitter. Ik heb nog een vraag over het nalevingstekort, want bij het mkb is dat inderdaad nog altijd fors. De laatste schatting is ruim 5 miljard euro. Ik heb eerder ook gevraagd om een concreet plan om dat tekort structureel te verkleinen. Dat ligt er nu en dat is mooi, maar verwacht de staatssecretaris ook dat daarmee het nalevingstekort daadwerkelijk wordt weggewerkt? Of denkt hij toch dat er nog meer zou kunnen? Hiermee samenhangend: de Algemene Rekenkamer constateert al jaren een onvolkomenheid op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik, ook bij het mkb. Verwacht de staatssecretaris nu dat dat dit jaar is opgelost?

Dan heb ik tot slot nog twee korte vragen. De eerste gaat over het fiscaal bodemvoorrecht. Daarover zou voor de zomer een update komen, maar die heb ik nog niet gezien, dus wanneer ontvangt de Kamer deze informatie?

Tot slot. In het kader van toch ook wel een categorie van oneigenlijk gebruik of misbruik: de taxatie bij de bpm. Ik las in een van de stukken dat daar nu gemiddeld ruim €3.000 per gecontroleerde aangifte aan ongefundeerde bpm-vermindering wordt voorkomen. Ik vind dat een enorm bedrag, want het gaat jaarlijks om ongeveer 130.000 aangiften met taxatierapporten. Ik was dus even benieuwd of dit nou casussen zijn die willekeurig zijn

geselecteerd of dat dit risicogericht is, want als het enigszins representatief is voor het geheel, dan gaat het potentieel over heel veel geld. Ik hoor hier graag een antwoord op en ik hoor ook graag wat dat betekent voor de structurele controle.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Voordat wij naar de laatste spreekster gaan, gaan wij toch nog naar de heer Grinwis voor een interruptie.

De heer Grinwis (ChristenUnie):

Het is natuurlijk schokkend dat er zo'n groot tekort is aan afgerekende bpm. Tegelijkertijd is het natuurlijk geen nieuws. We weten al jaren dat de bpm ongeveer de meest fraudegevoelige belasting in ons hele bestel is en dat we daarom de autobelastingen moeten hervormen. Maar ja, ik weet niet hoeveel kabinetten hebben al aangekondigd om de autobelastingen te hervormen. Hoeveel urgentie voelt de heer Oosterhuis op dat vlak?

De heer Oosterhuis (D66):

Nou, die voel ik zeker ook. Daarom ben ik ook wel benieuwd naar meer informatie hierover, want misschien leidt meer informatie ook tot meer urgentie. Ik schrok toch wel weer van de omvang van het bedrag en het aantal aangiften.

De voorzitter:

Dank u wel. Dat is voldoende voor de heer Grinwis, zie ik. Dan gaan we naar de laatste spreker van de zijde van de Kamer. Dat is mevrouw Al Biyati en die gaat spreken namens Forum voor Democratie.

Mevrouw Al Biyati (FVD):

Dank u wel, voorzitter. Voordat we ons verder verliezen in de technische details van dit debat en ons urenlang bezighouden met een regeling hier en een aftrekpost daar, wil ik heel even terug naar de kern. Waartoe dient belasting betalen eigenlijk? Sta daar eens bij stil. Denk daar eens iets langer dan vijf minuten over na. Het lijkt er namelijk op dat het heffen van belasting is verworpen tot het bekostigen van supranationale projecten of het streven naar internationale normen, zoals de OESO-norm voor ontwikkelingshulp, maar ook tot het disciplineren van de bevolking, zoals een suikertaks, en het eindeloos herverdelen van gelden. Bij veel Nederlanders zorgt dit voor irritatie en demotivatie. Dat komt niet door belastinginning zelf, want men is bereid belasting te betalen zolang de hoeveelheid redelijk is en het Rijk deze gelden verantwoordelijk besteedt. Helaas constateren we dat aan deze twee simpele voorwaarden niet wordt voldaan. Een oorzaak hiervan is een veelvoorkomende denkfout die politici maken bij het verzinnen van beleid. Zij zien een verschijnsel in de maatschappij en willen het veranderen door gedragsturende belastingen, die de Belastingdienst dan moet heffen. Eten we te veel suiker, dan komt er een suikertaks, vanaf 2030. Als mensen te veel vlees eten, dan denkt men na over een vleestaks. Gaan mensen te veel met het vliegtuig, dan voert men een vliegbelasting in. Rijden er te veel vrachtwagens, dan komt er een heffing per gereden kilometer. Stoken mensen te veel gas, dan wordt de energiebelasting op gas verhoogd. En als er extra geld nodig is voor bijvoorbeeld defensie, dan komt er dankzij het CDA een vrijheidsbijdrage, een eufemisme voor het onvolledig indexeren van de belastingsschijven en heffingskortingen, waardoor de Belastingdienst in 2027 1,5 miljard euro extra inkomstenbelasting van burgers zal innen. Dit zal stijgen naar 3,4 miljard euro

in 2028. Dat is zo'n €400 per huishouden extra. Noem het dan ook zoals het is: een oorlogsbelasting betaald door Nederlanders die inkomstenbelasting betalen. En de Belastingdienst moet het allemaal maar uitvoeren.

Voorzitter. De Staat kruipt daarmee in de huid van een rupsje uit een beroemd kinderboek. Hoeveel belasting er ook wordt geïnd, het is nooit genoeg. Erkent de staatssecretaris dat door dit soort gedragsturende belastingen, verzonnen door politici, de Belastingdienst uit zijn voegen barst en onmogelijk kan voldoen aan de controlezucht? Want al deze controlezucht leidt ook tot onnodige complexiteit van het hele belastingstelsel: aftrekposten, heffingskortingen, vrijstellingen, uitzonderingen of toeslagen met elk eigen voorwaarden, grenzen en uitzonderingen. Een schizofrene situatie. Eerst pakt de Staat geld af en daarna geeft de Staat het als toeslag gedeeltelijk terug. De Staat hoeft veel minder toeslagen uit te delen als de belastingen zouden worden verlaagd.

In de stukken staat dat de staatssecretaris de regeling aftrek specifieke zorgkosten wil afschaffen, omdat de regeling te complex en te arbeidsintensief is voor de Belastingdienst. Maar wat komt er in de plaats voor deze regeling? En welke regelingen wil de staatssecretaris dan nog meer schrappen?

Forum voor Democratie wil een fundamentele verandering. De Staat moet burgers weer vertrouwen en de mogelijkheid geven om zelf te bepalen wat zij met hun geld willen doen. Op de eerste plaats is het de werkende burger die mag genieten van de vruchten van zijn of haar arbeid. Daarom willen wij een belastingvrije voet van €30.000 voor werkenden en gepensioneerden, zodat het eerste deel van het inkomen daadwerkelijk van die persoon zelf is. Zo kan iedereen zelf belastingvrij voorzien in de basisbehoeften. Daarboven willen we een vlaktaks van 20% om een simpel en efficiënt inkomstenbelastingstelsel te bewerkstelligen. Over de eerste €30.000 betaal je dus geen belasting en over elke euro daarboven €0,20. Ingewikkelde schijven worden geschrapt en het toeslagenstelsel wordt drastisch versimpeld. Wij willen een belastingstelsel dat iedereen kan begrijpen, waarvoor geen leger aan ambtenaren nodig is en waarmee we zowel de Belastingdienst als de belastingbetaler kunnen ontzorgen. We kunnen dit stap voor stap waarmaken, maar dan moet eerst de Haagse mentaliteit veranderen.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dat was de inbreng van de zijde van de Kamer. Ik kijk naar de staatssecretaris. Hoelang heeft u nodig, rekening houdend met het feit dat we mogelijk ook de dinerpauze eraan koppelen? Wat heeft u zelf voor ogen? We kunnen tot 18.00 uur doen, maar dan gaan we daarna met elkaar een hapje eten. We kunnen ook zeggen: we pakken 45 minuten. Afmaken? Dat lijkt me prima. Dan schorsen wij tot 18.00 uur en dan gaan wij om 18.00 uur verder met de beantwoording. Sorry, wat zei u? Nog een keer graag.

De heer Oosterhuis (D66):

Wat mij betreft schorsen we iets langer. Dan eten we en maken we het daarna in één keer af.

De voorzitter:

Excuus; ik had het verkeerd begrepen. Dan is mijn voorstel: we stoppen tot 18.25 uur. Dan kunnen we rustig met elkaar eten en dan kan de staatssecretaris ook een hapje eten en zijn antwoorden voorbereiden. We gaan dus om 18.25 uur met elkaar verder.

De vergadering wordt van 17.41 uur tot 18.27 uur geschorst.

De voorzitter:

Welkom terug, zeg ik tegen de leden en natuurlijk tegen de bewindspersoon en de ambtelijke ondersteuning. We hebben net de eerste termijn van de Kamer gehad en we gaan nu over naar de beantwoording door het kabinet, de staatssecretaris. Allereerst de vraag: hoeveel mapjes heeft u?

Staatssecretaris Eerenberg:

Voorzitter, ik heb een korte introductie en dan een zestal blokjes.

De voorzitter:

Een zestal kopjes. Kunt u ook aangeven wat de onderwerpen zijn?

Staatssecretaris Eerenberg:

Het eerste gaat over rechtshulp en belangenbehartiging, het tweede gaat over ICT, het derde over handhaving, fraude en wat dies meer zij, dan heb ik wat fiscale onderwerpen, box 3 uiteraard, en ik besluit met overig.

De voorzitter:

Heel mooi. Dan mag u het spits afbijten. Ik zeg richting de leden: het aantal interrupties is voorlopig onbepaald, maar houd u een beetje in qua vragen stellen en qua tijd, want als u korte vragen stelt, kunt u ook veel vragen stellen met elkaar. Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris Eerenberg:

Voorzitter, dank. Dank ook aan uw commissie voor de eerste termijn en de vele complimenten die ik daarin heb gehoord voor de Belastingdienst. Dat brengt mij terug bij het eerste debat dat ik met u heb gehad over de Belastingdienst, waarin ik die complimenten ook zelf heb uitgesproken. Ik heb in de tijd tussen dat vorige commissiedebat en dit commissiedebat alleen maar vaker en meer en steviger gezien dat die complimenten zeer terecht zijn. Er wordt door veel mensen bij de Belastingdienst hard gewerkt. Dat mag je ook verwachten als mensen hun werk doen, maar ik zie vooral ook heel veel collega's die op momenten dat het nodig is een extra stap zetten, of het in de advisering van ons proces hier is, aan de Belastingtelefoon op het moment dat inwoners een vraag hebben of op de steunpunten die we in toenemende mate hebben.

Voorzitter. Dat zou voor mijn introductie ook een klein beetje de rode draad zijn. Ik zie een Belastingdienst, en ik werk daar graag zelf ook aan mee, die in toenemende mate onderkent: wij moeten dicht bij de mensen zijn die ons het hardst nodig hebben. Daar waar ik "mensen" zeg, kan je ook stichtingen, bedrijven en dergelijke invullen. Ik heb gezien hoe de Belastingdienst in Amsterdam-Zuidoost in het stadsdeelkantoor huist en ervoor zorgt dat de drempel voor vragen een stuk lager is, maar ook dat degene die bijvoorbeeld achter de balie zit en denkt "deze persoon zou best nog weleens schuldhelpverlening kunnen gebruiken", die direct een loketje verder bij het gemeenteloket kan introduceren. Zo versterk je elkaar. Maar dat kan natuurlijk alleen maar als je dan ook een organisatie hebt die daar de ruimte voor heeft. Daarom hebben

we ook die grote opgave op digitalisering, zodat heel veel processen die je eigenlijk in bulk kan doen, gewoon van harte en snel en effectief gaan en je ruimte houdt voor momenten dat je maatwerk nodig hebt.

Een mooi voorbeeld om in dat kader te noemen is de Regeling berichtenverkeer. We kunnen er tegenwoordig allemaal voor kiezen om steeds minder blauwe enveloppen te ontvangen. Sommige mensen worden blij als ik dat zeg, maar dat betekent dat die gewoon digitaal binnenkomen. De boodschap blijft dus hetzelfde — ik zag mevrouw Al Biyati al opveren — maar die wordt digitaal. Daar hebben ruim 4 miljoen mensen inmiddels gebruik van gemaakt. Dat geeft natuurlijk lucht en rust en ruimte om ook die andere dingen te doen die zo belangrijk zijn in de bejegening en in de dienstverlening.

Voorzitter. Met wat meer woorden wilde ik dus ook vanuit mijzelf de trots over het werk van de Belastingdienst onder woorden brengen, want op deze plekken maken de medewerkers van de Belastingdienst het verschil. Ik heb het zelf gezien.

Ik ga naar mijn eerste onderwerp, het eerste blokje. Dat gaat over de Belangenbehartiger en rechtshulp. Ik ben ook blij dat mevrouw Van Dijk met dit onderwerp begon, want we hebben elkaar vanmiddag bij een evenement getroffen waar onder anderen aan mevrouw Van Dijk, want zij was een van de initiatiefnemers daarvan, het handvest is uitgereikt waarin we de rechten van belastingplichtigen en evenzogoed van de toeslagenontvangers hebben opgenomen. Dat is eigenlijk een hele mooie beweging. Daarmee laat je als Belastingdienst en als Dienst Toeslagen namelijk zien dat het natuurlijk zo is dat op momenten dat er een belasting betaald moet worden, dat bij sommige mensen de reactie kan oproepen "daar heb ik misschien wat minder zin in" — leuker kunnen we het niet maken; we kennen het allemaal — maar dat je ook rechten hebt, ten aanzien van hoe je behandeld wordt, hoe je in bezwaar en beroep kunt gaan en hoe je bejegend dient te worden. Ik denk dat het een hele mooie ontwikkeling is dat we dat wat beter vastleggen met elkaar, maar dat het vooral een beweging is die eraan gaat bijdragen dat zowel de Dienst Toeslagen als de Belastingdienst dat in toenemende mate ook in hun houding en gedrag gaan laten zien. Het is dus buitengewoon belangrijk wat we daar doen.

De vraag was ook of het document dat we nu hebben, af is. Dat is zeker niet zo, zeg ik tegen mevrouw Van Dijk. Het is het begin van een beweging en het is ook een levend document. Tijdens de sessie waar wij vanmiddag beiden waren, was er ook een hoogleraar die al een aantal suggesties deed voor hoe je een aantal dingen misschien nog wat beter en rechtsstatelijker zou kunnen aanpakken. Daar heb ik ook met interesse naar geluisterd. Dat gaan we in een volgende versie verwerken.

Mevrouw **Inge van Dijk** (CDA):

Dan ben ik ook wel benieuwd of het handvest prominent bij de ingang van ieder Belastingkantoor opgehangen gaat worden.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Of het opgehangen gaat worden, weet ik niet zeker, maar zo'n handvest maak je niet voor niks, dus dat moet dan ook in de organisatie gaan leven. Dat hebben we toegezegd en dat gaan we ook doen. De precieze vorm gaat u ongetwijfeld nog een keer van mij vernemen. Laten we in een volgende stand-van-zakenbrief daar misschien wat woorden aan wijden, maar het móét gaan leven. Dat betekent dat het ook breed binnen de Belastingdienst bekend moet worden en evenzo onder alle belastingplichtigen.

Voorzitter. Daarmee verbonden is de vraag, ook van mevrouw Van Dijk, over de motie om sociale rechtshulp door fiscaal adviseurs mogelijk te maken. Daar hebben we gesprekken over met JenV, Justitie en Veiligheid. Daar ligt ook het primaat van een aantal van de wat meer juridische vragen. Er loopt straks ook een gedegen onderzoek naar. Dat zijn we nu aan het opstarten, als ik eerlijk ben. U krijgt van mij, samen met mijn collega van Justitie en Veiligheid, in het eerste kwartaal van 2027 een reactie daarover. Dat zal dan per brief zijn.

Dan vroeg de heer Oosterhuis in dezelfde categorie, laagdrempelige fiscale rechtsbescherming, om te reflecteren op een aantal zaken. Het is sowieso een mooie motie. Ik ben ook blij dat die aangenomen is, want dat geeft de kans om hierop door te ontwikkelen. Er is in de huidige wetgeving al veel mogelijk, maar ik ben het direct met de heer Oosterhuis eens dat dat ook wel hele formele instrumenten zijn. Het zijn ook instrumenten die sommige mensen afschrikken om ze in te zetten, bijvoorbeeld als het gaat over bezwaar of beroep. Mediation is een van de instrumenten waar we in toenemende mate ook gebruik van maken. Je kan de Belastingdienst verzoeken om mediation. Het leuke is ook dat dat in het handvest staat. Er is een kopje bezwaar, beroep en klachten, maar daar staat bij: liever komen we er gewoon met u uit, dus meld u gewoon, ga het gesprek aan en dan kijken we of we een oplossing kunnen vinden.

Dan over hoger beroep instellen. We hebben daar een besluit voor, het Besluit Beroep in Belastingzaken. Daarbij zeggen we dat we altijd een "hele stevige weging", in mijn woorden, maken. We doen het dus nooit zomaar. Op het moment dat we die weging maken, kijken we ook altijd nog even of er een andere oplossing in het dossier mogelijk is, want dat is voor alle partijen uiteindelijk altijd beter.

Dan zijn er een paar vragen die ik meteen samen kan nemen, voorzitter. U vroeg ook om wat meer op papier te ontvangen over de opvolging van de motie; tenminste, zo heb ik het geïnterpreteerd. Daarnaast hebben we het rapport van de Belangenbehartiger, dat ik zelf overigens ook een heel goed rapport vond, ook de illustraties die daarin stonden. Ik stel voor dat ik u voor het einde van het jaar informeer over de reactie op het rapport — dat moeten we sowieso doen — en dat ik in die reactie, omdat het zo verbonden is met dit thema, ook een reflectie meegeef op de motie van de heer Oosterhuis, met meer woorden dan ik u nu heb gegeven. Dan krijgt u dat beide voor het einde van het jaar, dus uiterlijk in december.

Hetzelfde geldt voor de vraag ...

De voorzitter:

Excuses. Ik zie twee mensen met een interruptie. Ik weet niet wie er eerder was. De heer Oosterhuis? Ga uw gang.

De heer Oosterhuis (D66):

Dank voor deze toezegging. Ik zie uit naar de brief. Ik ben het heel erg eens met wat de staatssecretaris zegt. Je wilt bezwaar en beroep eigenlijk zo veel mogelijk voorkomen. Dan zit je toch in de formele instrumenten. Ik denk ook dat het belangrijk is dat die bal niet bij de belastingplichtige ligt en dat de mentaliteit bij de Belastingdienst er een wordt van: laten we nu echt proberen dit te voorkomen en zo veel mogelijk in gesprek te gaan. Dat is dus nog even de duiding die ik er ook bij wil geven. Volgens mij deelt de staatssecretaris dat ook. Ik zie hem knikken. Ik ben blij met deze toezegging en ik zie uit

naar het vervolg.

De voorzitter:

Is dat een toezegging, vraag ik aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris Eerenberg:

Ik ben het zeer eens met de lezing van de heer Oosterhuis. We gaan ervoor zorgen dat wij in de reactie op dat rapport hier meer woorden aan geven.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik zie ook mevrouw Van Eijk voor een interruptie.

Mevrouw Van Eijk (VVD):

Ik ben het uiteraard eens met de woorden van de heer Oosterhuis. Tegelijkertijd hebben we rechtsvragen die beantwoord moeten worden. Daarmee is men in de praktijk ook weer gediend, want je zal maar net die ene burger zijn met die rechtsvraag waarover wél geprocedeerd moet worden. Ik vind dat we dat moeten blijven doen. Hoe gaat de staatssecretaris daarmee om en hoe wordt dat binnen de Belastingdienst gewogen?

Staatssecretaris Eerenberg:

Kijk, beide lezingen zijn wat mij betreft waar. De vraag is veel meer of het een automatisme is dat je altijd doorprocedeert. Dat is niet zo, want soms dient dat de zaak helemaal niet. Soms is er een zaak — dat ben ik met mevrouw Van Eijk eens — waarbij uiteindelijk de hoogste rechter maar jurisprudentie moet creëren, omdat we daar dan allemaal wat aan hebben. Dat kan natuurlijk over het hele spectrum van de Belastingdienst voorkomen. Dat is zo, maar of je dat moet doen, is dan echt een onderdeel van die afweging, want dat zal natuurlijk in een minderheid van de gevallen zo zijn.

Voorzitter. Met uw goedvinden ga ik naar de vraag van mevrouw Van Dijk van het CDA over de bevoegdheden van de Belangenbehartiger. U heeft het volgende eerder uit mijn mond gehoord en ik heb daar ook zelf hele goede gesprekken met de belangenbehartiger over. Zij geeft vanuit haar intrinsieke motivatie aan dat ze zó veel effectiever zou kunnen zijn als ze af en toe net iets eerder in het proces een rol zou kunnen spelen. Dat ben ik ten principale met haar eens, maar we moeten dat wel weer goed regelen. Ook de Belangenbehartiger werkt immers op basis van allerlei besluiten, maar daar ga ik u allemaal niet mee vermoeien. Dit verhaal heb ik ook aan de Belangenbehartiger zelf verteld. We zijn dus aan het kijken welke mogelijkheid er is om dat binnen de huidige manier van werken te doen. Zij heeft nu teams die naar plekken in het land gaan waar er juist minder eerstelijnsondersteuning is. Die plekken zijn er; er is een kaart met in principe "witte gaten". Dat is een hele mooie beweging; dat is een voorbeeld daarvan. In diezelfde brief, waarin we echt een aantal onderwerpen samenvatten, zal ik u ook wat meer vertellen over de mogelijkheden die wij zien om dat net nog wat meer te formaliseren.

Mevrouw Inge van Dijk (CDA):

Dan gaat het dus over mogelijkheden binnen de bestaande regelgeving. In die brief zou ik dan ook wel graag willen teruglezen wat er nodig is als we iets anders of meer zouden willen.

Staatssecretaris Eerenberg:

Laat ik dat meenemen. Zien wij daarbij belemmeringen of barrières, dan zal ik die toelichten in die brief.

Voorzitter. Wat mij betreft was dat het blokje over de rechtsondersteuning.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Ik zie dat mevrouw Van Dijk nog een vraag heeft.

Mevrouw **Inge van Dijk** (CDA):

Ja, ik wil nog vragen wie de beheerder wordt van het handvest.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Dat zijn de diensten, zou ik zeggen. Dat is zowel de Belastingdienst als de Dienst Toeslagen. De manier waarop we dit hebben gemaakt, is ons heel goed bevallen. Wij hebben dit onder anderen gedaan met de Bond voor Belastingbetalers, maar er hebben ook een aantal mensen meegekeken — zij waren vandaag ook in de zaal — die door ervaring heel erg deskundig zijn op het gebied van taal: is dit een document dat in de buitenwereld werkt? Wat ons betreft is de dienst in de lead, maar gaan we dit wel elke keer met een aantal van dit soort mensen samendoen, want het document moet wel blijven werken voor de doelgroep die het zo hard nodig heeft.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Ik zie geen andere vragen, dus u kunt doorgaan met het tweede mapje.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Ja, voorzitter. Dat gaat over IT en digitale autonomie. Het lid Van Dijk vraagt of wij alles zelf kunnen ontwikkelen. Het antwoord daarop is: nee, dat kunnen we niet. We gebruiken zeker ook bewezen marktoplossingen. Daar komt wel in toenemende mate een komma achter, want dat betekent dat je heel goed moet nadenken over wat die keuze bijvoorbeeld betekent voor je autonomie: waar gaan de data heen als je een systeem off the shelf koopt? Daar hebben we het in het vorige debat ook met elkaar over gehad. Dus nee, we gaan niet alles zelf bouwen, maar we zijn wel kritischer in onze sourcingstrategie — ik ga bijna helemaal op z'n Engels "sourcing strategy" zeggen — en we kijken wat verstandig is, mede gelet op die autonomie. Punt. Ik kan er heel veel meer over zeggen, ook vanuit mijn eigen achtergrond, maar dan dwaal ik misschien af.

Dan de verdeling van de IV-capaciteit. Daar zijn door uw commissie meerdere vragen over gesteld. Kijk, we zijn bezig met een enorme operatie om heel veel oude systemen te moderniseren. Het gevaar van ook de taal die we daarbij gebruiken, is dat je bijna het gevoel krijgt dat je een moment in de tijd kunt aanwijzen waarop je klaar bent, maar dat is natuurlijk niet zo, want du moment dat je bij dat moment bent, zijn weer andere systemen oud geworden. Het viel mij op, ook in de gesprekken tijdens de werkbezoeken die ik heb afgelegd, dat de Belastingdienst een heel goede structuur heeft om te voorkomen dat systemen over twee jaar dreigen uit te vallen. Daarvoor organiseert men iets anders, namelijk de "essentiële modernisering", zoals we dat noemen. Dan kun je ook niks anders doen, want als je daar een andere keuze in maakt, zit je met een product dat niet meer ondersteund wordt of dat soms zelfs om technische redenen helemaal niet meer kan draaien. Dat is dus één stroom binnen de Belastingdienst. Dan heb je nog een stroom nieuwe wetgeving waartoe we hier met elkaar besluiten en die in de systemen verwerkt moet worden. Dat vergt 40% van de tijd. Maar een echte stroom waar een hek om zit — kunnen we de volgende essentiële modernisering bijna

voorkomen door daar net wat eerder over na te denken? — was er eigenlijk niet. Omdat die er niet was of niet op die manier was gelabeld, legt dat het altijd af tegen actualiteiten en wensen, en dan verschuift dat probleem — als u nog een beetje meeleeft met alle stromen die we hebben — naar het spoor van de essentiële modernisering. Dat is eigenlijk zonde. Daarom hebben we het spoor strategische vernieuwing toegevoegd. Daar is ook aan gerekend en we denken dat je met 20% een eind kunt komen. Dat hebben we gedaan om alvast wat eerder, wat tijdiger over deze vraag na te denken en dat ook continu te doen, zodat we hier niet weer op een moment in de tijd een debat hebben waarin wordt gezegd: we hebben nu zo'n grote hoop oude systemen, nou moeten we bijna al onze capaciteit daarop richten. Dat hoop ik oprecht en dat gun ik de dienst ook. Dan houd je het wat verser met elkaar.

Voorzitter, door hier wat meer woorden aan te wijden, heb ik hopelijk verschillende vragen van verschillende leden beantwoord die allemaal over dit thema gingen.

Een specifiekere vraag ging over de keten Inkomensheffing. Hoe zit dat nu? Die is natuurlijk nog steeds beperkt. We zijn bezig met de uitfasering van Cool:Gen. Het beeld is nu dat die eind 2027 is afgerond. Dat betekent dat er dan weer capaciteit vrijkomt. Die capaciteit is grotendeels, zo niet volledig — daar wordt nu nog aan gerekend, maar veiligheidshalve zeg ik even "grotendeels" — nodig voor de Wet werkelijk rendement box 3 en de novelle die wij afgelopen vrijdag naar de Raad van State hebben gestuurd, en evenzo voor de aftrek van specifieke zorgkosten. Dat is helemaal afhankelijk van het debat dat wij daar de komende weken met elkaar over gaan hebben. Verder noem ik hier nog de overige uit het Belastingplan voortvloeiende wetgeving. Daarmee zit die eigenlijk gewoon weer in 2027 en 2028 vol. Zo snel gaat het. Het eerstvolgende moment waarop je echt weer ruimte aan de horizon ziet, is dus 2029. U weet dat we dan met een wet over vermogenswinst willen komen, per 2030. Dan vult het zich automatisch weer. Ik hoop dat ik hiermee het verzoek van mevrouw Van Dijk om er iets preciezer over te zijn, heb ingewilligd. Hiermee heb ik ook de vraag van de heer Stultiens naar het verschil tussen "essentieel" en "strategisch" beantwoord.

Dan ga ik naar de modernisering van de kantoorautomatisering. Daar hebben we natuurlijk toch een wissel omgezet. Uiteindelijk gaan we voor een andere oplossing kiezen. Dat wordt wel Microsoft, maar "on-premises" in goed Nederlands. Nee, helemaal geen goed Nederlands. Daarmee is inderdaad het advies opgevolgd. Daar kan ik dus kort en goed over zijn. Dat heeft ook een nadeel. Nu kan ik meteen de vraag beantwoorden van, volgens mij, de heer Oosterhuis — anders corrigeer ik dat zo, voorzitter — over dat nadeel. De oplossing van Microsoft helemaal in de cloud was een soort integrale oplossing. Daar had je dan ook meteen allerlei archiveringsdiensten mee geregeld. Dat is niet het geval bij de oplossing on-premises. Eerlijk gezegd, denk ik dat dat maar gewoon even is wat het is, ook omdat bij de Belastingdienst inmiddels een centraal archiefbeheer klaarstaat om gebruikt te worden. Daar zijn we ook hard aan toe. Straks gaan alle systemen en alle werkstromen naar één systeem en één archief, zodat het ook allemaal veel beter doorzoekbaar is. Allerlei voorbeelden waaruit bleek dat dat niet op orde was, kunnen we ons volgens mij in deze zaal allemaal wel herinneren. Uiteindelijk zullen we de oplossing on-premises op de kantoorautomatisering aansluiten, maar dat kan dus niet vanaf dag één. Dat is wat er aan de hand is.

Zijn er nog andere risico's als het gaat om digitale autonomie? Het eerlijke antwoord daarop is ja, want dat zal natuurlijk altijd een traject zijn. Na afloop van de debatten die wij met elkaar hebben gehad, hebben wij bij twee systemen een andere keuze gemaakt.

Ik kom straks nog even op het plan voor het contactcentrum. In het verleden zijn natuurlijk ook keuzes gemaakt die, nou ja, anders zijn. Tegelijkertijd hebben we nog allerlei software en servers draaien die nou eenmaal zijn wat ze zijn. Daar hebben we het de vorige keer lang over gehad. Ik noem bijvoorbeeld het besturingssysteem van servers in Apeldoorn; dat zou zomaar van een Amerikaanse leverancier kunnen zijn. Er bestaat geen knop die je om kan zetten waardoor je dit in één keer anders kunt doen. Ik denk ook niet dat dat een verstandige strategie is. Er moeten ook alternatieven voorhanden zijn. Dat is niet overal zo, maar we gaan wel stap voor stap werken aan een meer autonome Belastingdienst.

Dat brengt mij meteen bij het plan voor het contactcentrum. De adviezen daarover van het AclCT heb ik gezien en die wil ik heel graag ter harte nemen. Hierbij zie ik wel, overigens net als de echt wel uitstekende adviseurs van de Belastingdienst, hetzelfde dilemma als bij het omzetbelastingstelsel, namelijk dat je in een lopend traject zit. Dat heeft ook gewoon een juridische waarde, en we zijn ook van de betrouwbare overheid. De komende tijd zal ik dus de balans moeten vinden tussen het omarmen en het serieus nemen van de aanbeveling van het AclCT en dit oplossen zonder jezelf het ongeluk aan te doen dat in dat aanbestedingsproces eventueel kan plaatsvinden. Om geheel transparant te zijn: gisteren — of eergisteren, hou me dat ten goede — heb ik van de Belastingdienst een hele mooie nota gekregen met allerlei scenario's over hoe hiermee om kan worden gegaan. Ik zit eigenlijk midden in het proces van de weging daarvan. Dat wordt dus in die zin vervolgd. Ik zeg u toe dat ik u daarover voor het einde van het jaar zal informeren. Dat zal ook moeten, wat dat is ongeveer de tijdlijn van de aanbesteding.

Dan de vraag over de CLOUD Act en de FISA Amendments Act. Dat was ook een vraag van de heer Stultiens. Over de systemen die we nu on-premises gaan doen, hebben we zelf de controle. Als je niet wil dat anderen toegang kunnen krijgen tot de data, kun je het dus letterlijk, fysiek, zo oplossen dat dat niet kan gebeuren. Ongetwijfeld is de juridische werkelijkheid ook dan weer een andere, maar we zijn in ieder geval zelf in de lead.

Het was inderdaad de heer Oosterhuis, zie ik, die de vraag had gesteld over het archiefbeheer. Die heb ik dus reeds uit mijn hoofd beantwoord.

De heer Grinwis vroeg naar het overvragen van de capaciteit bij de Belastingdienst. In zijn bijdrage heeft hij grofweg de getallen genoemd. Wat dat voor 2027 betekent, kan ik in dit debat helaas niet in concreto zeggen, ook al omdat dit dan een behoorlijk uitvoerig gesprek zou worden. Ik heb in het antwoord op de Kamervragen van mevrouw Van Dijk de toezegging gedaan dat u daar begin 2027 een soort overzicht van krijgt. Dat sluit aan bij mijn eerdere toezegging dat ik daarover wat vaker met u van gedachten wil wisselen langs de lijn van dilemma's. Dan kan ik dit in beeld brengen, ook langs de lijn van de verschillende ketens. Dat was ook nog een verzoek van mevrouw Van Dijk. Dit krijgt u dus als onderdeel van die toezegging.

Voorzitter. Daarmee heb ik mijn blokje ICT naar mijn oordeel afgerond.

De voorzitter:

Ik kijk naar mijn linkerkant. Dat is ook zo volgens het oordeel van de leden. U kunt dus naar het volgende blokje.

Staatssecretaris Eerenberg:

Ja, voorzitter. Dan gaan we naar handhaving, fraude en naleving.

Wat is de laatste stand van zaken bij de aanvragen in de inkomensheffing met onregelmatigheden? Dat was een vraag van mevrouw Van Eijk. Een actueel getal: op dit moment hebben we 22.000 aanvragen aangehouden of afgewezen als gevolg van onregelmatigheden. Daardoor leiden die niet tot een onterechte uitbetaling. Van de bedragen die onterecht zijn uitbetaald, wordt de terugvordering op dit moment voorbereid of uitgevoerd, bijvoorbeeld door beslaglegging. Tot slot zijn we natuurlijk aan het kijken wat hier nou achter zit. Hoe kunnen we onze selectieregels nou zo aanpassen dat we met onze steekproeven wat raker schieten — als ik het zo mag zeggen, voorzitter; het is een vervelende metafoor — op dit fenomeen?

Dan kom ik op de blokkade die als gevolg van dit fenomeen op kan treden. Blokkeert dit dan automatisch ook de uitbetaling van toeslagen? Dat was ook een vraag van mevrouw Van Eijk. Dat is niet zo. Dat hebben we daar bewust van losgekoppeld, ook met het oog op de rechtsbescherming, want er kunnen natuurlijk gevallen zijn waarin het één helemaal niet met het ander verbonden is en mensen oprecht gewoon recht hebben op een toeslag. We zijn echter niet naïef; dat is de zin die ik hier ook intern bij zeg. Als een rekening is geblokkeerd en een toeslag moet worden aangevraagd of uitbetaald, dan vindt een extra check plaats. Daarbij wordt bekeken of het gescheiden zaken zijn. Als dat zo is, dan moet de toeslag gewoon doorgang vinden. Is dat niet zo, dan hebben we ook rondom toeslagen het nodige instrumentarium voorhanden.

Dan kom ik op het nalevingstekort. Hierover werd door de heer Oosterhuis een vraag gesteld, maar meer leden vroegen hiernaar. Naleving is een heel complex onderwerp, omdat de oorzaak daarbij heel verschillend kan zijn. De oorzaak kan de complexiteit in onze eigen wet- en regelgeving zijn. Ik vind dat wij als overheid dan soms ook een soort warme houding moeten aannemen als mensen te goeder trouw een vergissing begaan. Het kan ook gaan om meer bewuste vormen daarvan. Het kan verder met allerlei ontwikkelingen te maken hebben die verband houden met zaken buiten alles wat wij doen. Ook de handhaving door de Belastingdienst zelf speelt een rol. Als de Belastingdienst meer handhaaft, gaat op sommige plekken de naleving weer wat omhoog. Het allerbeste wat je kunt doen, is ervoor zorgen dat mensen door duidelijke aangiftes en duidelijke regels gewoon zelf compliant kunnen zijn. Dat is het allermooiste wat er is.

Dan even naar de getallen. In 2025 is 2 miljard van het nalevingstekort van 5 miljard alsnog door correcties in zaken ontvangen. Dan heb ik dat ook met u gedeeld. Welke echt grote stappen kunnen nou worden gezet om tot een verbetering te komen? Dat zit 'm in de FiDA. Een aantal van uw leden zei dat ook. Ik besef dat dit gepaard zal moeten gaan met hele, hele, hele goede waarborgen over data en dataveiligheid. Je kan er dan bij, maar dat moet je echt goed organiseren. Als je dat doet — de verplichte e-facturatie en digitale rapportage — dan verklein je het nalevingstekort naar ons oordeel echt fors, want dan kun je veel effectiever aan de slag met allerlei zaken die rondom de btw spelen. En dat zijn er best veel. U gaf er zelf een voorbeeld van in dit debat. Wij hebben uw Kamer eerder een technische briefing aangeboden over dit onderwerp. Ik hoop dat uw Kamer daar gebruik van wil maken, want dan kunnen de experts van de Belastingdienst meer in detail met u van gedachten wisselen over de verschillende vormen en de verschillende oorzaken, die ook weer verschillen per belastingsoort. Allicht kunnen wij daar dan een volgende keer een wat rijker gesprek over voeren. Hiermee heb ik de vraag van de heer Grinwis over btw-fraude hopelijk ook beantwoord.

Kort en goed: ik ben het eens met zijn analyse dat de FiDA daar een grote oplossing voor gaat zijn.

De **voorzitter**:

Meneer Grinwis wil daar toch nog een vraag over stellen.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Is dat zo? Dat is mijn vraag. Ik begrijp namelijk in het FiDA-systeem de validatie niet op orde is, net zoals dat het geval is in het huidige Nederlandse btw-inningssysteem. Als het binnen de marges valt van normaal gedrag, dan komen wij er nooit achter of het wel of niet klopt. Is mijn veronderstelling juist dat de FiDA vanuit het validatieperspectief bekeken geen vooruitgang is?

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Ik denk dat hierbij twee dingen tegelijk waar kunnen zijn. Een deel van wat er mis kan gaan bij de btw-aangifte heeft te maken met het feit dat de ondernemer zelf op basis van zijn eigen boekhouding de btw-aangifte moet doen. Met de FiDA vindt dat uiteindelijk meer geautomatiseerd vanuit de daadwerkelijke transacties plaats. Daar gaan we nog wel debatten met elkaar over hebben et cetera; daar gaan we later volgens mij veel en goed met elkaar over spreken. Bij dat gedeelte gaat de FiDA natuurlijk helpen. Meer — hoe zal ik het noemen? — andere vormen van fouten dan wel btw-fraude kan je eigenlijk niet ontdekken zonder de diepte in te gaan. Dat moet bij de FiDA natuurlijk nog steeds. Afhankelijk van hoe je het organiseert, is het voordeel dan wel dat de Belastingdienst in één keer over een hele hoop data beschikt om dat onderzoek goed, snel en adequaat uit te kunnen voeren. Eigenlijk zijn dus beide observaties tegelijk waar.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Ik begrijp wat de staatssecretaris zegt, maar er ontbreekt eigenlijk nog wel een stap. Als er een vermoeden is, een controle of wat dan ook, dan zal een boekenonderzoek plaatsvinden. Dat is nu de consequentie. Dat is tijdrovend en daar is niet veel capaciteit voor, dus dat gebeurt weinig. Een alternatief is het organiseren van een soort automatische validatie, bijvoorbeeld via de bankafschriften. Dat is de suggestie die ik heb gedaan. Dat kan versleuteld plaatsvinden om privacy-issues te voorkomen. Wil de staatssecretaris op dat concrete idee reageren?

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Ja, voorzitter.

De **voorzitter**:

De staatssecretaris.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Excuus. Ik was iets te snel. Dank, voorzitter.

Ik waardeer de ideeën van de heer Grinwis altijd. Dat meen ik oprecht. Ik ken hem als een Kamerlid dat graag meedenkt. Hier zou ik eigenlijk een vrij pragmatisch antwoord op willen geven. Als we in 2030 naar FiDA willen bewegen, dan zou ik het zonde vinden om in de tussentijd naar een ander systeem te gaan. Vandaar dat mijn antwoord zo gecentreerd is rond FiDA. Afhankelijk van de keuzes die we daarover met elkaar maken — nogmaals, daar gaan we nog debatten over voeren; dat realiseer ik me — kun je in een systeem terechtkomen waarin je eigenlijk hetzelfde kan doen als wat de heer

Grinwis suggereert. Op basis van de data die je dan hebt, kun je effectiever boekenonderzoek doen. Ik zou zeggen: laten we de "in één keer goed"-strategie volgen. Tot die tijd kunnen we natuurlijk wel hier en daar nog bekijken waar we wat gericht, meer of anders onderzoek willen doen. Ik vrees dat ik de cosmetische handelingen bij "diversen" heb ingedeeld.

De voorzitter:

Uw laatste vraag, meneer Grinwis.

De heer Grinwis (ChristenUnie):

Helder. Ik vond het voorbeeld van collega Stultiens tekenend. Waar ik wel aan twijfel is of FiDA nou ... Nee. Waarop baseert de staatssecretaris de verwachting dat met FiDA fraude beter kan worden tegengegaan dan in het huidige systeem? Waarop is die verwachting precies gebaseerd? Daar zit wel nog steeds mijn twijfel: zetten we wel echt een stap vooruit?

Staatssecretaris Eerenberg:

U heeft op 11 september een brief van mij ontvangen waar het een en ander in staat, over ook deze redenatie. Nogmaals: langs twee lijnen. Eén. Als meer btw-aangiftes automatisch vanuit de facturatiesoftware worden gedaan, dan haal je de fout eruit die kan optreden als mensen de btw-aangifte zelf invullen nadat zij aan de hand van hun boekhouding hebben zitten rekenen. Dat is dus een moment waarop je er automatisch voor zorgt dat er geen fouten kunnen optreden. Twee. Je krijgt in één systeem voor de Belastingdienst geharmoniseerde data. Ik ben het met de heer Grinwis eens dat sommige vormen van btw-fraude per definitie zodanig verstopt zullen zijn dat FiDA zelf dat niet boven tafel krijgt, maar nu moment dat je onderzoek wil doen, krijg je wel in één keer in één systeem goede informatie waardoor je daar makkelijker naar kan kijken. Dat zou mijn weging zijn.

Ik heb al heel veel over FiDA gezegd. Ik verwijs nogmaals naar de brief. We moeten een stukje van Europa ... De keuze van het kabinet is om dat een jaar later ook voor de binnenlandse transacties te doen, want dan heb je het allerbeste effect, wat ik net in het interruptiedebat met de heer Grinwis heb aangegeven. Ik zeg het weer "met een komma", want we hebben voor de ondernemers heel veel waarborgen echt goed op orde te brengen. Daar ben ik mij ook zeer van bewust.

Voorzitter. Over het nalevingstekort heb ik net in zijn algemeenheid al het een en ander gezegd. Dan ben ik bij het blokje fiscale onderwerpen. In zijn algemeenheid zou ik kunnen zeggen "daar hebben we een ander debat voor", maar dat is ook zo flauw en ik vind het ook zo leuk, dus we gaan dat gewoon doen.

De voorzitter:

Voordat we dat gaan doen, gaan we naar de heer Stultiens.

De heer Stultiens (PRO):

Betekent dit dat het blokje botox niet bij handhaving en fraude zit? Is dat inderdaad correct?

Staatssecretaris Eerenberg:

Dat zit in het mapje schoonheidsbehandelingen. Nee. Die zit bij diversen. Ja, het is een grensgeval.

De voorzitter:

Excuus. U krijgt ook een vraag van de heer Oosterhuis.

De heer Oosterhuis (D66):

Ik heb nog een vraag gesteld over de onvolkomenheid op het terrein van misbruik en oneigenlijk gebruik. Zit die vraag in het blokje over naleving?

Staatssecretaris Eerenberg:

Daar zat die in ieder geval niet in. Ik ga kijken of die straks in het mapje diversen aan de orde komt. Anders zorgen we ervoor dat u het antwoord in de tweede termijn krijgt of dat het antwoord op magische wijze alsnog in mijn laatste mapje verschijnt. Dat gebeurt soms.

Voorzitter. Dan een aantal fiscale dingen, te beginnen met de rulings met een internationaal karakter. Ik ben het overigens helemaal eens met de analyse van mevrouw Van Eijk dat we een belangrijke werkwijze hebben met elkaar. We hebben het Aanspreekpunt potentiële buitenlandse investeerders, het APBI. Daar hebben we ook regelmatig gesprekken mee over hoe het zit, of het werkt et cetera. Dat is een heel kwalitatief gesprek. We hebben er net ook echt naar gezocht, maar ik heb geen kwantitatief beeld van wat het betekent en of er individuele rulings zijn aan te wijzen die meer of minder investeringsvolume met zich meebrengen. Het geldt natuurlijk voor al uw leden: allicht kunt ook eens bekijken of u zelf het gesprek met het APBI kunt aangaan, want er zit wel veel kennis en expertise.

Mevrouw Van Eijk vroeg ook naar de pensioenfondsvrijstelling. Daar hebben we het ook over gehad in het commissiedebat Volkshuisvesting en fiscaliteit. We zijn bezig met een beleidsbesluit, dat we "modernisering" noemen, maar het doel ervan is natuurlijk dat die modernisering ervoor zorgt dat buitenlandse pensioenfondsen of pensioeninstellingen de Nederlandse markt goed weten te vinden. Ik verwacht dat dit beleidsbesluit gaat helpen, ook omdat het de snelste route is die ik heb om iets aan dit probleem te doen, want ik kan het al voor het einde van het jaar doen. Ik heb uw collega's in de andere commissie ook gezegd dat u daar voor het einde van het jaar — ik heb "najaar" gezegd, dus daar zijn we al bijna — nog een brief stuur waarin u kunt zien wat we voornemens zijn om te doen. Volgens mij is het goed als die toezegging ook voor deze commissie gaat gelden, voorzitter, want dan kunt u dat met elkaar delen. Laten we dat op z'n merites beoordelen. Waar het naar het oordeel van uw commissie of uw collega's onvoldoende blijkt te zijn, moeten we maar even bekijken wat er nog mogelijk is in een soort tweede tranche, wetende dat alles wat je hieraan doet ook altijd weer een nadelig effect heeft op het tegengaan van instellingen die zich als pensioenfonds lijken te gedragen maar het feitelijk niet zijn. Dat wil je enerzijds behouden. Anderzijds komt er wellicht derving achter weg. Ik sta open voor een gesprek over of het op basis van merites nog nodig is om iets extra's te doen.

Mevrouw Van Eijk (VVD):

Ik sla even aan op derving. Feit is dat die fondsen feitelijk van de markt zijn verdwenen en dat er niet meer zo heel erg veel zijn. Ik denk dat we daar met die bril naar moeten kijken. Mijn oproep is echt wel gemeend, op basis van de signalen die ik nu krijg, ook vanuit de EXPO. Er ligt echt een kans om dit goed te doen en die investeringen weer Nederland binnen te trekken. Dit is volgens mij gewoon een middel dat daaraan gaat bijdragen.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Ik ben het met mevrouw Van Eijk eens. Overigens was ik bijna ook op de EXPO REAL geweest, ook heel leuk gezien mijn vorige functie. Ik heb begrepen dat er een aantal ideeën zijn, bijvoorbeeld om te kijken naar de Europese harmonisatie die op dit thema speelt. Ondanks dat ik niet in München was, heb ik een en ander toch via de telefoon en via berichtjes mee kunnen krijgen. Dat zou in de tweede tranche wellicht een onderwerp kunnen zijn dat we eens kunnen verkennen met elkaar.

Voorzitter. Dan hebben we de ambtshalve aanslagen en het wetsvoorstel over de automatische aanslag voor de belastingteruggave. Hoe staat het met het IBTD-onderzoek daarnaar? Daar krijgt u, zoals het hoort, netjes een reactie op van het kabinet, die u nog dit najaar tegemoet kunt zien. We zijn nog bezig met een reactie.

Dan het fiscaal bodemvoorrecht. Het klopt dat het streven was, zeg ik richting D66, om daar voor de zomer een update over te geven. Het bleek aan onze kant, met name aan de budgettaire kant, gewoon echt ingewikkeld om goed uit te rekenen wat de effecten zijn als je daaraan gaat zitten. Maar ik heb u goed gehoord. We hadden dat gewoon af moeten hebben. Het was een bestaande toezegging, maar u krijgt het wat mij betreft gewoon voor het einde van het jaar, punt. Het spannende zit 'm in de budgettaire effecten.

Dan het samenvoegen van de zelfstandigenaftrek en de mkb-winstvrijstelling. Ik denk dat het goed is om dat debat te vervolgen bij de komende debatten die wij ofwel rond het Belastingplan of in een volgend commissiedebat Fiscaliteit hebben. Maar gaat het helpen in de uitvoering? Absoluut wel. De Belastingdienst zegt: dit harmoniseren en samenbrengen zou ons in de uitvoering zeker helpen. We weten ook allemaal dat het natuurlijk twee verschillende regelingen zijn met twee verschillende doelstellingen, dus ik ben wat voorzichtig om hier nu te zeggen "zo maar doen dan", omdat dat ook nog wel een wat dieper debat vraagt met elkaar.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Ja, maar het was ook slechts een illustratie bij een veel belangrijker punt. Op 11 juni '25 heb ik, samen met heel veel collega's, een motie ingediend in vervolg op een advies van de Inspectie belastingen, toeslagen en douane. Dat was glashelder. Er is in het kader van het Belastingplan eigenlijk structureel te weinig aandacht voor vereenvoudiging. Daar zou je een apart besluitvormingsmoment voor moeten creëren, een apart traject. Laten we dat nou voortaan in het voorjaar vormgeven. De motie is heel breed aangenomen, echt met dit idee. Er is een beetje een flauw briefje gekomen van een voorganger van deze staatssecretaris. Daarmee is het afgedaan, maar het is niet uitgevoerd. Iedere keer krijg ik toegezegd: dan en dan komt er een eerste wetsvoorstel. Maar het is inmiddels oktober en ik heb het nog steeds niet gezien. Het volgende voorjaar staat voor de deur. Hoe gaan we dit nou concreet handen en voeten geven? Ik heb namelijk een beetje het gevoel dat de huidige ritmiek bij het ministerie, van ieder jaar toewerken naar een Belastingplan, eigenlijk wel fijn is. Ja, zo komen we er natuurlijk niet. Deze illustratie was eigenlijk meer een illustratie bij een cri de coeur.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Nou, dan heeft u inmiddels een soort semi-geapprecieerde cri de coeur van het kabinet. Dat helpt allicht in de debatten die we nog gaan krijgen met elkaar. Dit punt van de heer Grinwis — dat scheelt mij zo meteen weer een antwoord formuleren — herken ik, maar

in het kader van dilemma's delen met elkaar: ik heb hier ook wel een oprecht dilemma. Dat zijn er twee. Het eerste is de 500-regelaanpak die vanuit BZK wordt gecoördineerd en waarbij ook een aantal dingen samen worden genomen, maar waarbij tot nu toe het standpunt ook is dat fiscale regels daar geen onderdeel van zijn. In die aanpak is dus de keuze gemaakt om dat niet te doen. Dat is één. Het tweede is dat we natuurlijk een ritme hebben op Financiën, en dat ben ik gewoon met de heer Grinwis eens, of dat nou het Belastingplan is of de Fiscale verzamelwet, waarbij je op zo'n moment ook naar de effecten van het afschaffen of veranderen van regels kunt kijken in de bredere fiscaliteit, omdat het heel vaak communicerende vaten zijn of omdat je de opbrengsten die je met zo'n vereenvoudiging of schrappen wil halen, ook meteen weer wil alloceren aan een ander beleidsvoornemen. Het mooie van het Belastingplan is dat daarover integrale besluitvorming kan plaatsvinden, ook door u als Kamerleden. Ik snap dus helemaal wat de heer Grinwis wil. Ik voel er eerlijk gezegd ook wel in mee. Een voorjaars schoonmaak voelt ook gewoon lekker. Ik kan na acht maanden inmiddels ook allerlei dingen aanwijzen waarvan ik denk: nou, laten we daar eens naar kijken. Maar dat te geïsoleerd doen kan dus ook het nadeel hebben dat ik net geschetst heb.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Hier ga ik niet mee akkoord. Het is niet de wens van de heer Grinwis; het is een motie van D66, BBB, VVD, PRO, CDA, SGP en ChristenUnie, en volgens mij is die Kamerbreed gesteund. Misschien heeft één fractie zich even vergist, maar die motie is heel breed gesteund. Er sprak een diepe wens uit om een extra moment te organiseren waarbij de focus echt ligt op vereenvoudiging en dat daarmee tot een jaarlijks kernthema te maken, zowel op het ministerie als in de Kamer, om met die blik te kijken naar een wetsbehandeling en een vereenvoudigingsplan als tegenhanger van het Belastingplan. Het Belastingplan komt vaak na augustus en u weet allemaal dat augustus de slechtste maand is voor ons belastingstelsel. Dus ja, dat de staatssecretaris hier nog eens uitlegt hoe het werkt op het ministerie: dat weten we allemaal en toch hebben we met ons volle verstand deze motie gesteund. Ik wil dus toch een serieuzere uitvoering van die motie dan een uitleg van wat de dilemma's zijn en hoe het zit.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Ook deze reactie van de heer Grinwis snap ik goed, maar mijn dilemma's waren wel een oprechte poging om u een serieus antwoord te geven, omdat het ook echte dilemma's zijn. Op het moment dat wij met elkaar een fiscale regeling geïsoleerd zouden willen schrappen, omdat dat helpt in de uitvoering, heb je eigenlijk ook de andere kant van de discussie: wat doen we met de opbrengsten en hoe vallen die volgens ons in een bepaalde balans met elkaar? Het belastingstelsel hangt namelijk samen met allerlei balansvragen. Daar zit mijn ingewikkeldheid en die wil ik hier gewoon open op tafel neerleggen. Ik hoor ook heel goed dat de heer Grinwis zegt: maar let nou op, want dit wil toch eigenlijk wel de hele Kamer. Hij refereert ook aan een eerdere brief van het kabinet. Misschien moeten we dan voor vandaag toch ook maar gewoon het volgende zeggen. Gunt u mij dat ik een nieuwe brief stuur, waarin ik nog een keer heel helder op een rij zet waarom de vaste ritmiek die we met elkaar hebben naar ons oordeel helpt voor goede besluitvorming. En laten we dan ook maar zeggen: stel dat we dit gewoon het komend voorjaar gaan doen — het klinkt bijna heel gek om dat nu te zeggen, want ik ben altijd de eerste die aangenomen moties respecteert — hoe zou dat dan werken met elkaar? Ik denk dat ik dat het allerbeste kan doen voor nu.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Ik vind dit eigenlijk een stap terug, want deze discussie is al uitgebreid gevoerd, ook met

de ambtsvoorganger van deze staatssecretaris. De uitkomst was: het hoeft natuurlijk niet per se op de eerste dag van het voorjaar, maar het kan gecombineerd worden met de Voorjaarsnota. Er kan een proces worden afgesproken waarbij, als er bijvoorbeeld bepaalde baten zijn, het in de augustusbesluitvorming wordt hernomen. Er zijn heel veel handen en voeten aan te geven, als het maar echt wordt gewild. En daar zit een beetje mijn twijfel. Willen we echt zo'n jaarlijks vereenvoudigingsmoment introduceren? Het is niet mijn idee, hè. Er is door de inspecteur-generaal, Bart Snels destijds, met nadruk geadviseerd om jaarlijks op die manier met vereenvoudiging aan de slag te gaan. Dat is omdat de big bang, namelijk nadenken over hervorming en hoe paradijselijk ons belastingstelsel zou kunnen zijn, eigenlijk iedere keer sneeft. Het eindigt niet in de top drie van een coalitieonderhandeling en valt dan maar weer van de tafel. Tussentijds echt hervormen is ingewikkeld.

We moeten dus als terugvaloptie jaarlijks structureel werken aan vereenvoudiging. Dat moeten we dan ook handen en voeten geven. Dat hoeft wat mij betreft niet met hoedjes en een koets, maar het moet wel een bewust moment worden om het een beetje in de verf te zetten. Hoe de staatssecretaris dat precies wil uitvoeren: alle vrijheid. Dat het gekoppeld kan worden aan de normale besluitvormingsritmiek, met een Voorjaarsnota en augustusbesluitvorming, snap ik allemaal. Maar ik wil de staatssecretaris nog één keer op het hart drukken dat dit eigenlijk als een stap terug voelt ten opzichte van wat eerder is toegezegd, namelijk dat er een vereenvoudigingswet zou komen. In het eerste jaar zou die dan niet in het voorjaar komen, maar in het najaar. Ik zie hem niet.

De voorzitter:

Meneer Grinwis, ik heb u de ruimte gegeven om het uitgebreid toe te lichten. Maar u kunt beter, zeg ik er wel bij.

Staatssecretaris Eerenberg:

Het helpt mij eerlijk gezegd wel dat we dit debat met elkaar hebben, omdat ik in deze interruptie van de heer Grinwis in reflectie op mijn dilemma ook wel hoor dat je misschien twee dingen tegelijk zou kunnen doen. Je zou een los vereenvoudigingsmoment kunnen organiseren, terwijl de balansvraag die altijd achter het afschaffen van zaken vandaan komt, misschien op een ander moment plaatsvindt. Laat ik dat dan gewoon even als een soort inspiratie uit dit debat halen op basis van dit interruptiedebatje. Ik denk nog steeds dat het goed is dat ik u een brief toezeg, ook omdat ik u dan in gelegenheid stel om daar weer opnieuw met het kabinet over van gedachten te wisselen. Dan krijgt u wat mij betreft ook relatief snel — ik ga dat straks iets smarter maken — de brief over hoe we dan onder deze condities in het voorjaar iets kunnen gaan doen en kunnen gaan organiseren.

Voorzitter. Dan was ik bij mijn blokje box 3; over vereenvoudigen gesproken. Een aantal van u — de heer Stultiens zei dat denk ik het meest pregnant, maar ik zag dat er ook wel wat connectie was — vroeg: wat betekent de route nou die we nu voorgenomen hebben? Ik zou heel graag met u vandaag in meer detail daarover willen spreken, maar dat kan ik nog niet doen, omdat de Belastingdienst — ik heb die er vanmiddag nog over gesproken overigens — aan een uitvoeringstoets werkt. Zodra ik die uitvoeringstoets heb, gaat die wat mij betreft terstond naar uw Kamer. Daar moet ik wel even een briefje bij schrijven, maar dan kunt u daar uw ding mee doen. Het is evident dat de voorgestelde route, de route met de novelle, waarbij waardepapieren per 2028 onder de vermogenswinst worden gebracht, een hobbelige route zal zijn. Het is ook een politieke weging. In die zin vind ik het goed dat wij, als we én de uitvoeringstoets hebben én het

advies van de Raad van State, met elkaar in debat kunnen gaan over de vraag wat wij dan vinden van die "hobbels op de weg" — om in de metafoor te blijven. Een aantal van u zal een aantal van die hobbels allicht anders wegen dan andere. Wel is al duidelijk — dat hebben de banken nu ook publiekelijk gezegd — dat er in het eerste jaar in ieder geval geen of weinig contra-informatie zal zijn. Ja, dan verschuift ook de verantwoordelijkheid. U heeft ook de minister van Financiën in de media horen zeggen dat de verantwoordelijkheid dan verschuift naar de individuele belastingplichtige.

Dat soort informatie krijgt u allemaal binnen nu en twee weken van het kabinet. Mijn voornemen is om daar volstrekt open, transparant en eerlijk over te zijn. En dan moet u het ook gewoon met elkaar wegen; het kabinet zal dat ook doen. Ik realiseer mij goed dat er een Kamermeerderheid is voor een route met veel tempo en een hoge ambitie, maar we moeten tegen elkaar ook eerlijk zijn over "de prijs" die we daarvoor betalen. Als we die met elkaar accepteren, dan doen we dat wij mij betreft op basis van volledige en gedegen informatie. Hoe verleidelijk het ook is om dit nu al meer in te kleuren: ik denk echt dat we de uitvoeringstoets en het advies van de Raad van State af moeten wachten.

De heer **Stultiens** (PRO):

Dank. Ik heb er op zich begrip voor dat dit over twee weken, en misschien al volgende week, wordt vervolgd. Die informatie komt in elk geval snel. Ik zou willen vragen of de staatssecretaris in die brief heel expliciet kan maken wat voor de uitvoering de verschillen zijn tussen de spoedroute met de novelle versus een nieuwe wet. Mijn wens is duidelijk: die wet überhaupt niet aanpassen. Maar als je daar wel voor kiest en als daar een meerderheid voor is, dan moet ook echt heel transparant zijn wat de gevolgen zijn als we dit nu met spoed doen en wat de gevolgen zijn als we dit zorgvuldig doen met een nieuwe wet, wat misschien twee jaar langer duurt. Ik maak mij namelijk echt zorgen over wat dit gaat betekenen, voor de uitvoering door de Belastingdienst, maar ook voor andere politieke wensen. We lezen in de beslismemo dat bijvoorbeeld de verzekering voor arbeidsongeschiktheid er daar eentje van is. Nou, ik maak mij zorgen dat dat door deze nieuwe wens weer verder opschuift. Dat zou ik graag willen teruglezen in die brief, waarin dan onderscheid wordt gemaakt tussen de spoedroute met novelle en een gedegen nieuwe wetgeving.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

De uitvoeringstoets ziet alleen op de novelle. Daar krijgt u het gedetailleerde beeld van. Ik sta altijd elk Kamerlid graag ten dienste als er vragen zijn. Wij kunnen dat altijd rudimentair ten opzichte van andere routes wegen, maar voor andere routes heb ik geen uitvoeringstoets. U zult uzelf dus wel moeten gunnen dat u over het één gedetailleerde informatie heeft, terwijl dat bij het andere toch echt wel in mindere mate zo is. Dus dat kan dan meer in abstracto.

De heer **Stultiens** (PRO):

Fijn. Het wordt gewoon vervolgd als we die informatie hebben, maar ik benadruk ... Ik geef een waarschuwing. De staatssecretaris heeft daar volgens mij ook zelf voor gewaarschuwd. Hij noemt het in de krant "een groot risico". Volgens mij is dat nog steeds een feit.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Ja, volgens mij is dat een oproep.

De **voorzitter**:

U krijgt een vraag van mevrouw Van Eijk.

Mevrouw **Van Eijk** (VVD):

Nog even een controlevraag. Ik ga ervan uit dat de wet plus de uitvoeringstoets plus het advies van de Raad van State, het nader rapport et cetera, als één pakket op één moment naar de Kamer komt. Niet dat nu de indruk is gewekt dat de uitvoeringstoets, als die klaar is, voorafgaand aan het hele pakket deze kant op komt.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Nee, dat zal niet zo zijn, al was het maar omdat het praktisch allemaal ongeveer op hetzelfde moment klaar is.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Even een checkvraag. Kijk, dat lukt allemaal niet voor het eerste WGO, van 12 oktober, zo hebben we begrepen, maar lukt dat dan wel voor het tweede WGO, van 26 oktober?

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Volgens het tijdschema dat wij nu hebben, komt de Raad van State op 26 oktober met zijn advies. Dat zeg ik uit mijn hoofd. Dat betekent dat ik dat op 28 oktober in de ministerraad zal moeten wegen en dat u dit pakket uiterlijk op 2 november van het kabinet kunt verwachten. Ik dreun nu uit mijn hoofd allemaal data op; ik hoop dat u mij gunt dat het misschien net niet klopt omdat ik een maandag en een zondag door elkaar haal.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Dat moeten we nog even wegen, want dat betekent dat we eigenlijk pas plenair over de novelle gaan spreken. Dat kunnen we zo laten, maar dat is iets voor de procedure. Dat is dus vrij laat. Normaal gesproken heeft de plenaire behandeling van het Belastingplan het karakter van een afronding. Dat zal nu een heel ander karakter krijgen. Het reguliere Belastingplan zullen we dan vooral in de WGO's behandelen en dan zullen we elkaar verbaal te lijf gaan over de novelle. Ik maak mij wel een beetje zorgen over de zorgvuldigheid van de behandeling, maar oké, het kan plenair. Het wordt allemaal wel kielekiele.

De **voorzitter**:

Ik snap de vraag, zeg ik tegen de heer Grinwis, maar dit punt staat morgen op de agenda van de pv.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Voorzitter, inmiddels heb ik de data: 28 oktober komt de Raad van State met het advies. Ik zat er dus twee dagen naast. De andere data waren correct.

Voorzitter. Dit is volgens mij ook hoe we er bij de Algemene Financiële Beschouwingen met elkaar over hebben gesproken. Deze route brengt ook dit effect met zich mee. Het vraagt dus ook van uw Kamer, en zeker van de partijen die gewoon "let's go" hebben gezegd, dat we het met elkaar over de procedure gaan hebben, maar daarin past mij een nederige rol. Dat is aan u. Het is aan u om te wegen of u de procedure passend vindt bij wat er voorligt.

Voorzitter. Ik wil naar het blokje overige. Laat ik het blokje overige dan maar beginnen

met de vragen over botox en andere behandelingen die wel of niet medisch van aard zijn. Ik kan daar heel veel over zeggen, maar misschien ga ik proberen om het iets korter te maken. Ja, de Belastingdienst controleert ook in deze sector. Dat kan met bedrijfsbezoeken of met boekenonderzoeken. Ook wij hebben de berichtgeving gezien en gelezen. Ook wij herkennen dit. Het ingewikkelde hieraan is echter dat het om een administratie gaat van een medische beroepsbeoefenaar, want sommige van deze klinieken doen wel degelijk een aantal handelingen die daaronder vallen. Door het beroepsgeheim en regels over hoe om te gaan met medische gegevens kun je dus niet zomaar al die onderzoeken doen die je in andere sectoren wel kunt doen. Primair is het natuurlijk aan de medische beroepsbeoefenaar om de btw-administratie op orde te hebben en dus ook strak te zijn: welke handelingen die ik verricht vallen nou onder het medische kader en welke handelingen die ik verricht vallen daar niet onder?

Wat ik zelf wel ingewikkeld vind, is het volgende. Als zo'n sector boven komt drijven en na gedegen journalistiek onderzoek blijkt dat er meer dan gemiddeld aan de hand is, dan moet de Belastingdienst handelen, ook voor de belastingmoraal. Ik doe dat dan wel bewust binnen het kader dat ik u net geschetst heb. Dat is nou eenmaal wat het is. Bij de Belastingdienst werken we altijd risicogestuurd. Hier hebben we een sector waarin de risico's toenemen. Ik ga daar niet al te veel details over prijsgeven, maar de sector kan dus verwachten dat we daar vaker zullen gaan controleren, binnen de ingewikkeldheid die ik u net heb geschetst. Natuurlijk, op het moment dat wij misstanden aantreffen, gaan we alles doen wat we altijd doen. Als een vrijstelling ten onrechte is toegepast, volgt een naheffing. Maar goed, soms is het wel heel moeilijk om te bepalen of dat dan ook echt zo is geweest. Dat moet ik de belastinginspecteurs die dit doen wel meegeven. Nogmaals, wij hebben een systeem waarin mensen zich ook gewoon netjes dienen te gedragen en deze sector heeft zichzelf in de kijker gespeeld. Laat ik er dat dan maar even over zeggen.

De heer **Stultiens** (PRO):

Dank voor deze voortvarende reactie, want zo lees ik die. Ook de staatssecretaris zegt of leest dit als: hier moet iets gaan gebeuren. Ik snap overigens dat hij niet alles transparant kan delen, want het gaat ook om handhaving en fraude. Hoe wordt de Kamer op de hoogte gehouden van de nieuwe stap en de resultaten? Hoe gaat de staatssecretaris de opbrengst hiervan met ons delen?

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Ik denk dat het goed is om af te spreken dat ik hierover met u correspondeer. Eerlijk gezegd, denk ik dat dit in de reguliere cyclus kan. Dat betekent dat wij in de volgende stand-van-zakenbrief op dit thema terug kunnen komen.

Dan ga ik naar de rest van het blokje overig. U zag dat ik het botoxblokje daarvan had uitgezonderd. Dat hing er een beetje tussen.

Mevrouw Van Dijk had een vraag over het uitsplitsen van de half miljoen bezwaren. Ondertussen hebben we even in de administratie kunnen duiken: 20% daarvan is massaal bezwaar en 80% is regulier bezwaar. We weten niet of het bij de reguliere bezwaren gaat om het corrigeren van een fout of om een geschil. Dat is niet centraal geadministreerd. Ja, punt. Dat waren uw zoekvragen en dat hebben wij uitgezocht.

Mevrouw **Inge van Dijk** (CDA):

Zou het niet interessant zijn om te weten hoe dat bakje van 80% eruit ziet? Ik wil niet

vragen om zo veel stukken door te lopen, maar zeker als het veel administratieve correcties et cetera zijn, zou in de uitvoering misschien wel winst te behalen zijn door het proces misschien net iets anders in te richten.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Misschien mag ik daar in de tweede termijn op terugkomen. Ik ben altijd genegen om te zeggen "goed idee", want ik vind het zelf ook interessant, maar voor je het weet schrikken nu mensen bij de Belastingdienst als dat een heel ingewikkeld onderzoek blijkt te zijn. Als u mij dat gunt, wil ik daar dus even in de tweede termijn op terugkomen.

Het proces Inventariseren en Prioriteren van Wetgeving, het proces IPW, zorgt ervoor dat we de signalen vanuit de uitvoering helemaal gaan meepakken op de grote besluitvormingsmomenten zoals bij de Voorjaarsnota. Het doel daarvan is dat, als men in de uitvoering ziet dat men ergens tegenaan loopt, dit bij zo'n groot moment naar boven komt, dus bij de Voorjaarsnota, de augustusbesluitvorming, het Belastingplan. Beleid en uitvoering werken daar ook op samen. Zij hebben daar een hele mooie manier voor. Men komt gewoon aan tafel en zegt dan: laten we het hier eens met elkaar over hebben. Dat heb ik ook zelf gezien. Misschien is het leuk om een voorbeeldje te noemen waaruit blijkt hoe dat werkt. Er waren vanuit de uitvoering signalen gekomen over de erf- en schenkelbelasting. De achtmaandentermijn die daarvoor stond, was voor mensen gewoon helemaal niet te doen, ook in het kader van wat je allemaal in het leven meemaakt. Nou, dat hebben we in het vorige Belastingplan aangepast. Dat kwam echt uit zo'n IPW-traject.

Dan kom ik op de taakstelling, waar de heer Oosterhuis terecht naar vraagt. Vanaf 2030 is die 276 miljoen, maar vanaf 2035 is die 438 miljoen euro, en dan hebben we ook nog werk aan uitvoering. Dat zijn aanvullende middelen die vanaf 2032 gaan afnemen. Dat was ook nog eens 100 miljoen. Als je het dus even huiselijk doet: je kijkt naar een opgave van een half miljard. We hebben hiervoor de drie sporen: ervoor zorgen dat je een simpeler fiscaal stelsel hebt, want daar werken dan gewoon minder mensen aan, Al et cetera. Ik geloof wel in die drie sporen, maar die waren wel gericht op de vorige taakstelling. Ik vind dat ik in mijn rol altijd klare wijn moet schenken. De Rijksoverheid heeft nu aanvullende taakstellingen, en terecht, want we moeten een kleinere en slagvaardiger overheid worden. Maar op een gegeven moment is dat niet allemaal meer op te lossen met effectiever werken en slimmere tools; dan zullen we met elkaar ook het gesprek moeten voeren over de keuzes die daarachter weggkomen. We zijn nog niet zover dat ik u daar nu iets concreets over kan zeggen, ook omdat het voor 2032 is. Alles is erop gericht om te kijken of het met die eerste drie sporen lukt, maar ik sluit echt niet uit dat we ook gewoon met elkaar bepaalde activiteiten moeten gaan afschalen. Soms kan dat ook wel goed zijn, want je moet altijd ... Je kunt altijd alles oneindig opschalen in het leven, maar als je het over een half miljard hebt, dan zullen we het gesprek over deze kant, denk ik, wel met elkaar gaan voeren.

De heer **Oosterhuis** (D66):

Dank, dat is volgens mij precies het gesprek dat we moeten voeren. Ik heb namelijk zo mijn twijfels of deze drie sporen inderdaad genoeg zijn. Misschien is inderdaad meer nodig, en dan is het heel goed om juist vroeg in het proces te kijken wat er anders kan, wat minder kan en wat we verstandig vinden. Maar wat is het moment waarop we dat kunnen doen? Wanneer kunnen we meer onderbouwing krijgen van wat er wel kan, met de drie sporen die er nu zijn? Wat gaat dat opleveren? En wat is er dan nog meer nodig?

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Dat krijgt u van het kabinet bij de Voorjaarsnota. Dan kunnen wij dit gesprek in alle rijkheid vervolgen met elkaar.

Voorzitter. Dan ga ik naar de bpm. Onder de vraag van D66 zat de vraag: is hier niet heel veel aan de hand? Het antwoord daarop is ja. De heer Grinwis zei volgens mij terecht "dat wisten we toch al", maar ik ben zelf op bezoek geweest bij het team dat hiermee werkt. Ik vond een aantal van de voorbeelden persoonlijk echt shocking. Voor de mensen die dat misschien niet helemaal volgen: het gaat erover dat je, als je een auto importeert, kunt zeggen: daar zit schade aan. Dan kan je het taxeren en zo de prijs waarover je belasting betaalt, flink naar beneden brengen. Uit allerlei steekproeven blijkt daarna dat de werkelijke schade ernstig meevalt, er in het geheel niet is of tijdelijk aangebracht was. Er gebeurt in die zin veel op dat dossier. De echte oplossing is om zich af te vragen of deze methodiek eigenlijk wel werkt. Ik heb u ook in de Kamerbrief aangekondigd dat we daarnaar aan het kijken zijn. Wat mij betreft — ik wil u maar een kijkje in de keuken geven — werken we toe naar een systeem waarin je veel minder afhankelijk wordt van taxatierapporten die dit met zich meebrengen, met alle belastingderving van dien.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

In het verleden was er sprake van het opheffen van belastingen. Bijvoorbeeld dan maar geen bpm meer, dan doen we het wel via de mrb. Er waren in het verleden natuurlijk ook plannen voor betalen naar gebruik. Laten we het niet nodeloos complex maken, maar er zijn allerlei alternatieven overwogen: een tenaamstellingsbelasting, de mrb op een andere grondslag. Dat is eigenlijk begin dit jaar allemaal afgewezen als ik het me goed herinner, omdat er toch weer te veel haken en ogen aan zitten. Maar is de weg vooruit niet dat je zo'n fraudegevoelige belasting gewoon afschaft, en dat bijvoorbeeld bij de mrb opplust?

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Laat ik er niet op vooruit lopen wat de oplossingsrichtingen of de oplossingsrichting zou kunnen zijn. Feit is dat er rondom die taxaties gewoon veel misgaat. Dat betekent dat je naar een stelsel toe moet waarin je minder afhankelijk, zo niet onafhankelijk, wordt van die taxaties. Dan zijn er weer verschillende oplossingen om dat te bereiken, maar je moet ook naar een stelsel toe dat uitvoerbaar is en niet ingewikkeld et cetera. Ik dacht, zeg ik uit mijn hoofd, dat wij ook in de brief al hadden gezegd dat u voor het einde van het jaar hoort welk ei het kabinet daarover heeft gelegd. Dus nog even volhouden deze nieuwsgierigheid zou ik zeggen: wij komen voor het einde van het jaar met een oplossing. We moeten hier namelijk echt wat mee, want dat zo niet gaat, ben ik helemaal met de heer Oosterhuis eens.

Dan het digitaliseren van het formulier voor de expatregeling. We hebben een heel traject, zeg ik richting mevrouw Van Eijk, om allerlei formulieren te digitaliseren. Er is een soort wachtrij van formulieren die gedigitaliseerd willen worden. De expatregeling staat in die wachtrij. Ik denk dat ik de blik van mevrouw Van Eijk kan interpreteren en hoop dat ik u in de tweede termijn even kan schetsen wanneer dat formulier uit de wachtrij is. Daarover wordt nog druk overlegd.

De heer Stultiens vroeg naar de miljonairsmotie die is aangenomen. Ik heb u net al gezegd hoe ik aankijk tegen aangenomen moties. Dat betekent dat wij ons nu gaan

beraden op de hoevraag. Hoe gaan we deze motie uitvoeren? Daar gaan we dus mee aan de slag.

De **voorzitter**:

Voordat u verdergaat, krijg u een vraag van de heer Stultiens.

De heer **Stultiens** (PRO):

Dan blijft dus de vraag wanneer de staatssecretaris ons denkt te kunnen vertellen hoe hij die motie gaat uitvoeren. Kan dat bij het Belastingplan? Dan hoeft het onderzoek nog niet afgerond te zijn, maar het gaat erom dat we gewoon wat meer duidelijkheid krijgen. Wie gaat het uitvoeren? Wanneer is het af?

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Misschien is het goed als de heer Stultiens mij deze vraag bij de behandeling van het Belastingplan stelt. Dan zal ik kijken of ik hem dan ook dat procesantwoord kan geven. De reden dat ik die motie heb ontraden, is omdat er best wel veel werk achter zit in het kader van data en analyse. Dan zou het ook vreemd zijn als nu zou blijken dat dat ineens over twee weken opgeleverd kan worden. Dat kan dus sowieso niet. We moeten echt even kijken wat hier mogelijk is en hoe we dat een beetje behapbaar doen met elkaar. Maar stelt u deze vraag gerust volgende week, dan krijgt u daarop van mij maandag 26 oktober een keurig antwoord.

De heer **Stultiens** (PRO):

Ik voeg de vraag toe aan mijn spreektekst voor maandag.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Dan de onvolkomenheid, een vraag van de heer Oosterhuis over misbruik en oneigenlijk gebruik. Alles is erop gericht dit in 2026 volledig opgelost te hebben. Het is altijd weer aan anderen om dat te beoordelen, maar dit is waar wij helemaal voor gaan.

Mevrouw Al Biyati vroeg naar de aftrek specifieke zorgkosten en hoe daarmee om te gaan. Er staat in het coalitieakkoord naast het afschaffen van deze aftrek een envelop van 350 miljoen euro, die meer gericht voor chronisch zieken ingezet zou moeten worden. Er is een motie van mevrouw Bikker aangenomen om te kijken of het niet een idee zou zijn om, in plaats van deze aftrek af te schaffen, die te versoberen. Dan zou je een gedeelte van die envelop kunnen inzetten om het verschil in opbrengsten weer recht te breien. Samen met collega Hermans werken we aan een brief, zodat u dat voor de behandeling van het Belastingplan kunt wegen. Andere beleidsopties zitten aan de uitgavenkant. Dat betekent — daar zei de heer Grinwis ook al wijze dingen over — dat er via regelingen bij gemeentes iets georganiseerd moet worden voor bijvoorbeeld chronisch zieken. Alleen kan ik u vast verklappen dat gemeentes daarvan zeggen: als jullie al niet weten wie ze zijn, hoe moeten wij dan weten wie de chronisch zieken in onze gemeente zijn? Dat snap ik ook. Maar goed, wij zitten hier nog volop te puzzelen.

Dan heb ik, dankzij het interruptiedebatje, denk ik al genoeg over fiscale regelingen en de vereenvoudiging gezegd.

Tot besluit de staatssteunonderzoeken van mevrouw Van Eijk. Er lopen inderdaad voor twee partijen nog onderzoeken naar rulings die wij hebben afgesloten, waarvan de Europese Commissie een onderzoek heeft ingesteld of die rulings staatssteunproof zijn. Onze stelling is: nee, het is geen staatssteun, want anders hadden we die rulings

natuurlijk niet op die manier gedaan. Maar de Europese Commissie is zich daarop nog aan het beraden en meer dan dat kan ik er, zeker in de openbaarheid, nu niet over zeggen.

Mevrouw **Van Eijk** (VVD):

Ik ga het toch proberen. Zijn dit dan dusdanig geïndividualiseerde gevallen dat die geen breder bereik hebben? Met andere woorden: als het staatssteun is, dan geldt dat voor de ruling in dat specifieke geval? Of werkt het door en geldt het ook voor andere rulings die zijn afgegeven?

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Ik heb hier een eigen beeld bij en ik ging het u bijna zeggen, maar dit luistert juridisch allemaal zeer nauw en de belangen zijn ook heel hoog. Ik zal dus eerst checken of ik het antwoord dat ik u net bijna ging geven, ook echt mag geven.

De **voorzitter**:

De staatssecretaris denkt dat hij alle vragen heeft kunnen beantwoorden. Een aantal vragen zijn voor nadere toelichting geparkeerd voor de tweede termijn. Ik zie bij de heer Oosterhuis dat er volgens mij nog een vraag openstaat.

De heer **Oosterhuis** (D66):

Ik heb het antwoord gemist op de vraag wanneer wij de wetswijziging kunnen verwachten waardoor mensen van wie het inkomen geschat is en die in aanmerking komen voor een teruggave, dan ook een aanslag krijgen.

De **voorzitter**:

Staatssecretaris? Die vraag wordt meegenomen in de tweede termijn.

Mevrouw **Al Biyati** (FVD):

Ik denk dat ook ik het antwoord op een van mijn vragen heb gemist. Ik vroeg namelijk welke regelingen de staatssecretaris nog meer ziet om te schrappen, naast de aftrek specifieke zorgkosten. Ik zag in de stukken staan dat er wordt gekeken naar het versimpelen van het stelsel. Daarin werd één voorbeeld genoemd en ik ben benieuwd wat er nog meer in de koker zit.

De **voorzitter**:

Staatssecretaris? Ook in tweede termijn?

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Als ik daar nog twee minuutjes over mag nadenken ...

De **voorzitter**:

Dan kijken we eerst of er nog andere vragen zijn.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Misschien was ik niet duidelijk genoeg, maar ik schrok in de voorbereiding van het ziekteverzuim van 7,4% bij de Belastingdienst. Dat is toch wel een van de hogere percentages in Nederland. De doelstelling van de Belastingdienst zelf is 6,5%, als ik het mij goed herinner. Het gemiddelde in Nederland is 5,4%. Dat is ook hoog, maar 7,4% is nog een stuk hoger. Wat is er nu mogelijk om die trend te keren? Het is nu geloof ik erger dan in het jaar daarvoor: toen was het 7,3%. Dat gaat dus niet de goede kant uit

en het is zo'n fijne plek om te werken, toch?

De voorzitter:

Meneer Grinwis, ik vraag me wel af of dit een vraag is die gemist is of dat u gewoon een nieuwe vraag stelt.

Staatssecretaris Eerenberg:

Die hadden wij als een observatie geïnterpreteerd, maar als de vraag is om daarop te reflecteren: als u mij gunt dat een aantal dingen nu nog uitgezocht worden, zeker als het gaat over precieze formuleringen, dan weet ik dat binnen een paar minuten en kan ik dat allemaal in de tweede termijn meenemen.

De voorzitter:

Ik kijk even naar de leden. Is het goed als wij heel even wachten met de tweede termijn of willen jullie de tweede termijn nu starten, terwijl onderwijl de antwoorden worden nagezocht? Ja? Dan gaan wij verder met de tweede termijn van de Kamer. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw Inge van Dijk (CDA):

Dank je wel, voorzitter. Dank voor de antwoorden. Er is een onderwerp waarnaar ik beter in mijn eerste termijn had kunnen vragen, maar ik worstel daar een beetje mee. Dat gaat over het debat over de datakluis. We hebben daar enkele weken geleden natuurlijk een uitgebreid debat over gehad. Volgende week hebben we weer een debat Hersteloperatie toeslagen. Ik kan me heel goed voorstellen dat ouders verwachten ergens in het debat de antwoorden te krijgen, maar ik zie een heel groot risico dat we bij een debat Hersteloperatie zitten, dat de staatssecretaris zegt "ja, maar daar gaat mijn collega over" en dat de ouders dan niet de antwoorden krijgen die ze op dat moment willen. Ik ben dus op zoek naar een goed proces om dit onderwerp op een nette manier met elkaar te kunnen bespreken de komende tijd.

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw Van Eijk wil geen tweede termijn. De heer Stultiens.

De heer Stultiens (PRO):

Dank. Ook dank aan de staatssecretaris voor de antwoorden en aan de collega's voor alle mooie woorden over de Belastingdienst, die terecht zijn. Ik hoop wel dat we de komende weken die woorden ook op het netvlies houden bij de behandeling van het Belastingplan en de novelle. Ik maak me grote zorgen, ook als ik de data en de tijdstippen hoor. We gaan het morgen in de pv bespreken, maar dit klinkt als haastwerk. We hebben in het verleden vaak genoeg gezien dat haastige spoed zelden goed is, zeker bij wetgeving. Ik maak me daar dus zorgen over, maar daar ga ik nog uitgebreid op in de komende weken.

Fijn dat de staatssecretaris de botox en btw ook serieus neemt, want wij zijn ervan geschrokken, maar hij gelukkig ook, dus dat vind ik een positief teken.

Tot slot, voorzitter. Volgens mij zijn de debatten hier altijd heel constructief en gemoedelijk. Dat moeten we ook graag zo houden. Ik wil wel op het volgende wijzen: moties die aangenomen zijn, moeten gewoon goed worden uitgevoerd. De heer Grinwis heeft er één genoemd. Ik heb er zelf één over de hypotheekrenteaftrek. Er is deze week een motie over papieren schenkingen aangenomen. Ook daar zie ik weer signalen dat

partijen zeggen: niet uitvoeren. Dat kan niet. Het wordt ook een debat voor de komende weken, maar moties die worden aangenomen, moeten gewoon worden uitgevoerd. Laten we dat doen, dan blijft ook de sfeer in de zaal gemoedelijk en constructief.

De voorzitter:

Dank u wel. Meneer Grinwis, kunt u ook binnen twee minuten zeggen wat u vindt?

De heer Grinwis (ChristenUnie):

Ja, daar kan ik naadloos bij aansluiten, want moties over papieren schenkingen zijn geen papieren tijgers. Nou, laat dat genoeg zijn.

Voorzitter. "Leuker kunnen we het niet maken, wel makkelijker", is jarenlang de slogan geweest van de Belastingdienst. Dat is toch wel de ambitie waarmee ik hier zit, maar dat wordt wel heel ingewikkeld de komende paar jaar. Het wordt me wel een beetje bang te moede.

Over de taakstellingen die collega Oosterhuis nog aanhaalde, waar volgens mij nog niet zo veel over is gezegd in de termijn van de staatssecretaris, denk ik: oeh, we moeten wat we nu hebben, een goed functionerende Belastingdienst met een nalevingstekort waar heel veel landen trots op zouden zijn, wel zien te behouden. Ik wil de staatssecretaris nog wel even meegeven voor zijn tweede termijn om daar nog wat over te zeggen, want het is geen rustig bezit.

Voorzitter. Verder gaan we het inhoudelijke debat aanstaande maandag vervolgen en daar heb ik heel veel zin in.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Grinwis. We gaan naar de heer Oosterhuis.

De heer Oosterhuis (D66):

Dank, voorzitter. Veel dank aan de staatssecretaris voor de heldere antwoorden en concrete toezeggingen. Ik zie ook specifiek uit naar de brief over fiscale rechtsbescherming. Ik heb het idee dat de Belastingdienst daar op de goede weg is, dat er goede stappen worden gezet, maar ik denk echt dat het belangrijk is om breed in de cultuur te laten doorsijpelen dat er echt met oog voor mensen wordt gewerkt, die toch moeten opboksen tegen een hele machtige overheid.

Ik kom toch heel even kort terug op bodemrecht. Ik snap heel goed dat dat niet bovenaan de stapel ligt bij de Belastingdienst en dat het complex is, maar mevrouw Van Eijk had het vorige week tijdens de Financiële Beschouwingen terecht over hervorming van het faillissementsrecht en dat dat ook echt kan bijdragen aan een beter werkende economie. Ik denk ook dat dit daar een stap in kan zijn.

In de eerste termijn had ik een kort interruptiedebatje met collega Grinwis over de autobelastingen. Ik denk dat het antwoord van de staatssecretaris de urgentie nog weer wat heeft vergroot om hier toch naar te kijken, dus wat mij betreft mag de staatssecretaris zich daar in ieder geval door mij in gesteund voelen om daar niet te terughoudend in te zijn.

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw Al Biyati.

Mevrouw **Al Biyati** (FVD):

Voorzitter. Mijn punt ging ook over de datakluis, dus ik sluit me aan bij ambtsgenoot mevrouw Van Dijk.

Daarnaast wil ik de staatssecretaris vragen of hij nog even kan ingaan op de regelingen die hij wil schrappen.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dat was de tweede termijn van de zijde van de Kamer. Ik kijk even naar de staatssecretaris. Heeft u een paar minuutjes nodig? Laten we zeggen dat we inderdaad even drie minuutjes pauzeren, dan kan iemand eventueel zijn handen wassen als dat gewenst is.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

We gaan verder met de beantwoording door de staatssecretaris van de vragen uit de tweede termijn en de nog openstaande vragen uit de eerste termijn. Gaat uw gang.

Staatssecretaris **Eerenberg:**

Voorzitter, dank. Ik doe het een beetje in een willekeurige volgorde.

Ik heb kunnen valideren dat ik het antwoord dat ik mevrouw Van Eijk in eerste termijn had willen geven, inderdaad mag geven. Het beeld klopt. Het zijn echt twee specifieke casussen en het beeld is echt niet dat die een uitstralingseffect hebben.

Dan de wachtrij van de te digitaliseren formulieren. Die gaan we in 2027 digitaliseren. Die kunnen dus in 2028 gebruikt worden. Daarvoor is dat dus op tijd. Dat is ook mooi. Die staan relatief vooraan in de wachtrij.

Mevrouw Van Dijk vroeg naar de 80%: is dat nou verder te specificeren? We hebben er oprecht even naar gekeken, maar dat is eigenlijk gewoon niet te doen. Dat wordt niet geadministreerd en dan moet je groot ... Nou ja. Wat dit wel weer eens onder de aandacht brengt, is de inrichting van dat hele bezwaarproces: hoe ga je ervoor zorgen dat mensen die zich kennelijk hebben verschreven of een fout hebben gemaakt, geen bezwaar hoeven te maken? Dat staat dus wel op de radar, maar ik kan u helaas geen nadere specificering toezeggen.

Dan Forum voor Democratie. Ook in het Belastingplan worden verschillende regelingen voorgesteld om te schrappen. Ik noem bijvoorbeeld de kleinebrouwersregeling of de btw-uitzondering voor de ballonvaart. De aftrek specifieke zorgkosten is er ook zo een, maar die noemde u zelf. Voor het overige verwijs ik u naar de eerdere rapporten en mijn eerdere schrijven aan uw Kamer. Ik denk dat veel Kamerleden dat tabelletje inmiddels kunnen dromen. Ik kan het zelf ook bijna dromen. Het is een tabel met allemaal regelingen onder elkaar en met groene, oranje en rode vakjes, waaruit blijkt of ze doelmatig en doeltreffend zijn. Ook uw commissie kan natuurlijk naar die lijst kijken: welke regelingen vinden wij interessant om af te schaffen? Tot nu toe is mijn ervaring dat iedereen vindt dat uit die lijst meer te selecteren zou moeten zijn, maar dan toch

vooral niet die ene waar men ofwel zelf liefde voor heeft ofwel ... Daar kunnen allerlei redenen voor zijn. De optelsom van die opvattingen maakt het dus altijd een beetje ingewikkeld. Ik ben voornemens om sowieso met een tweede tranche te komen als onderdeel van de hervormingsagenda.

Voorzitter. Dan de vraag over het proces van de datakluis. Daar past mij terughoudendheid, want ik denk dat dit een vraag is over de orde in uw Kamer. Aangezien u een brief heeft gehad waarin wij de rest van het proces hebben geschetst en het ministerie van Defensie bereid is om de commissie en de vervolgonderzoeken te hosten, zou ik mij kunnen voorstellen dat die brief, of een volgende brief, voor uw Kamer allicht aanleiding is om daarover weer met mij en mijn collega van gedachten te wisselen. Zoiets kan ik mij voorstellen, maar ik zeg dat met enige nederigheid, want wij komen natuurlijk graag opdraven als uw Kamer ons daartoe uitnodigt.

De voorzitter:

Wellicht in aanvulling op de staatssecretaris: ook die staat op de agenda van de pv van morgen.

Staatssecretaris Eerenberg:

Voorzitter. Dan de hartenkreet over aangenomen moties. Daar ben ik het natuurlijk altijd zeer mee eens. U weet dat het kabinet daar af en toe van afwijkt, maar daar hebben wij oprecht een zware procedure voor. Je moet je melden bij de ministerraad en uitleggen waarom. Dat kan dus allemaal niet zo makkelijk. Dat is ook terecht, maar ik hoop dat u aan mij heeft gemerkt dat ik ... Kijk, mijn ambtsvoorganger heeft u niet voor niets een brief gestuurd. Ik had het interruptiedebatje met de heer Grinwis ook even nodig om een route te vinden en te bekijken welke ruimte er is om wat te gaan organiseren. Dat heb ik u toegezegd, dus dat gaan we binnen de in het interruptiedebatje ontstane ruimte doen. Misschien was die er al eerder, maar was die mij onbekend.

Voorzitter, tot besluit. Ik heb volgens mijn eigen administratie nog twee vragen openstaan.

Het ziekteverzuim. Ik denk dat we het over de analyse met elkaar eens zijn. Ja, het is te hoog, maar bij hoe je dat gaat aanpakken moet je ook altijd heel voorzichtig zijn. Je wil immers dat mensen die echt ziek zijn, dat ook kunnen zijn, uiteraard met zicht op weer aan het werk gaan. Maar daar moet je niet te veel druk op zetten, want dan span je heel vaak het paard achter de wagen. Dat is ook mijn ervaring in eerdere dossiers. Ook hier gaat het dus weer heel erg over preventie. Er is natuurlijk altijd een correlatie tussen werkdruk en ziekteverzuim. Daar is ook heel veel aandacht voor. De Belastingdienst heeft daar een hele nieuwe aanpak voor, waarbij samen met alle arbodienstverlening die daarachter zit, wordt bekeken of je mensen vanuit het onderscheid tussen medisch verzuim en niet-medisch verzuim nog wat beter kunt begeleiden. Het staat dus op de radar, maar we zijn ook voorzichtig. Dat merkt u, denk ik, aan mijn antwoord. Het gaat uiteindelijk ook gewoon over mensen.

De laatste vraag die ik hier heb staan, gaat over de wetswijziging. D66 vroeg daarnaar. Of, hoe en wanneer wij een wetswijziging voorzien, is te zien in de reactie op het rapport. Die krijgt u nog dit jaar, zoals in de eerste termijn is toegezegd. Daarop zijn we ons nog aan het beraden.

De heer Oosterhuis (D66):

Volgens mij gaat dit over een wetswijziging die al twee keer aan de Kamer is toegezegd, en wel voor het eerst in 2022. Ik heb niet de indruk dat het nog de vraag is óf dit zo kan zijn. Ik hoor graag een antwoord op de vraag wanneer.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Het beeld dat wij hebben, is dat dit samenhangt met het rapport dat er nu ligt en dat wij te beoordelen hebben. Dat werpt ook weer een gedeeltelijk nieuw en gedeeltelijk niet nieuw, maar wel scherper licht op de zaak. Ik heb goed gehoord wat de heer Oosterhuis zegt. Ik kom daar in die brief op terug. Ik heb goed gehoord wat u zegt: óf is eigenlijk niet meer aan de orde.

De **voorzitter**:

De staatssecretaris geeft aan dat hij alle vragen die nog openstonden, heeft beantwoord. Ik kijk naar de leden. Klopt dat? Er wordt geknikt, dus dat klopt. Dan gaan we nu naar de afhechting: de toezeggingen die zijn gedaan. Ik zal ze een voor een opnoemen.

- De eerste toezegging is aan het lid Van Dijk. De staatssecretaris zal de Kamer samen met zijn collega van JenV in het eerste kwartaal van 2027 nader informeren over het onderzoek naar fiscaal adviseurs in fiscale rechtsbeschermingen.

Er wordt geknikt aan beide zijden, dus die klopt.

- De tweede is aan het lid Oosterhuis. De staatssecretaris zal ter opvolging van de motie van de heer Oosterhuis over het voorkomen van bezwaar en beroep, de Kamer voor het einde van het jaar nader informeren en een kabinetsreactie geven op het rapport van de Belangenbehartiger Belastingplichtigen en Toeslaggerechtigden. In die reactie zal de staatssecretaris ook ingaan op mogelijke verbeteringen in de bevoegdheden van de belangenbehartiger.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Heel netjes geformuleerd!

De **voorzitter**:

Dank u wel!

- De volgende toezegging is aan de hele commissie. De staatssecretaris zal ten aanzien van de risico's bij digitale autonomie de Kamer voor het einde van het jaar nader informeren over de opvolging van de aanbevelingen ten aanzien van de ICT van het klantcontactcentrum.

Dat klopt ook.

- De vierde toezegging is aan het lid Van Eijk. De staatssecretaris zal de commissie in het najaar nader informeren over het beleidsbesluit ten aanzien van pensioenfondsvrijstellingen.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Ja, voorzitter. Dat is een toezegging die reeds aan uw collega-commissie is gedaan.

De **voorzitter**:

Dank.

- De vijfde is een toezegging aan de hele commissie. De staatssecretaris zal dit najaar een reactie geven op het rapport van de IBTD.

Dat klopt ook.

Staatssecretaris **Eerenberg**:

Daar komt het punt van het lid Oosterhuis dan nadrukkelijk bij.

De **voorzitter**:

Ja.

- De zesde toezegging is aan het lid Grinwis. De staatssecretaris zal ten aanzien van een vereenvoudigingswetsvoorstel op fiscaal gebied los van het Belastingplan de Kamer op korte termijn nader informeren over de opties daarvoor.

Ook hierbij wordt aan beide zijden driftig geknikt.

- Toezegging zeven is aan het lid Stultiens. De staatssecretaris zal de Kamer in de volgende stand-van-zakenbrief nader informeren over de aanpak van fraude in de cosmetische sector.

Ook die klopt.

- De achtste toezegging, aan het lid Oosterhuis, is de laatste. De staatssecretaris zal de Kamer ten aanzien van de drie sporen van de taakstelling in de Voorjaarsnota informeren over de resultaten ervan en over keuzes voor alternatieven.

Die klopt ook. Hebben we daarmee alle toezeggingen die gedaan zijn, opgenoemd? Dat is het geval.

Ik dank de leden voor de gestelde vragen en de onderlinge debatten, die volgens mij ook interessant waren. Ik dank de staatssecretaris en zeker ook de ambtelijke ondersteuning, die heel hard heeft gewerkt, voor de beantwoording — volgens mij is iedereen tevreden — en ik dank de mensen in de zaal en de mensen thuis. Ik sluit hierbij de vergadering en wens iedereen een fijne avond.

Sluiting 20.03 uur.

